№ 143 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאַגעבלאַט

צוואַנציגסטער יאהרגאַנג. | 22 czerwca 1927 r. | מיטוואך, כ״ב סיון תרפ״ז | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 18. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47

סיים זאָל פונאַנדערגעלאָזט ווערען!

סאָוויעטיש-פּוילישער גאַראַנטיע אָפּמאַך.

פּוילישער קאָנסול אין מאָסקווא פּאַטעק קומט היינט קיין וואַרשא

וויכטיגע בעראַטונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי מיט׳ן מלוכה-פּרעזידענט.

וואַרשא, 21. יוני (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) היינט נאָכמיטאָג איז דער פּרעמיער מאַרשאַל-פּילסודסקי געקומען אין שלאָס און געהאַט אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט׳ן מלוכה-פּרעזידענט מאָשטשיצקי. אין אַ קורצער צייט אַרום איז אין שלאָס אויך ערשינען דער וויצע-פּרעמיער באַרטעל.

ווי מען שמועסט, זאָלען די דאָזיגע בעראַטונגען שטעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן בעשלוס פון סיים, צו ענדערן די קאָנסטיטוציע-פאַרשריפטען אין דעם זין, אַז דער סיים זאָל זיך אַליין קענען אויפלעזען.

אין די סיים-קרייזען האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז די רעגירונג בעטראַכט ערנסט די פראַגע וועגען פונאַנדערלאָזען דעם סיים (זעה אויך דעם לייט-אַרטיקעל אין היינטיגען נומער — די רעד.).

זיצונג פון דער אַדמיניסטראַציע-קאָמיסיע.

וואַרשא, 21. יוני. (פּאַט) היינט נאָכמיטאָג איז אונטער פאָרזיץ פון דעפּ. פּוטעק פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער אַדמיניסטראַציע-קאָמיסיע, וועלכע האָט אָנגענומען ענדערונגען צו דער דריטער לעזונג דעם אַמאַנדעמענט וועגען ראַטען און דעם אַמאַנדעמענט וועגען די שטעטישע גמינעס.

קאָנפערענץ צווישען דעפּוטאַט זאָמערשטיין און וויצע-יוסטיץ-מיניסטער צאַר.

וואַרשא, 21. יוני. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דעפּ. זאָמערשטיין האָט געהאַט אַ קאָנפערענץ מיט׳ן וויצע-יוסטיץ-מיניסטער צאַר. עס זענען בעריהרט געוואָרען יודישע ענינים, ווי „נומערוס קלאַוזוס" א. אַנד.

קאָנסול פּאַטעק קומט קיין וואַרשא.

וואַרשא, 21. יוני. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי בעקאַנט, האָט די סאָוויעט-רעגירונג אין דער לעצטער נאָטע צוגעזאָגט צו שיקען אונזער רעגירונג מאַטעריאַלען וועגען דער טעטיגקייט פון די אַנטי-סאָוויעטישע אָרגאַניזאַציעס אין פּוילען, וואָס זענען פערפאָלגט געוואָרען אין דער זעלבער נאַכט. ווי אונזער קאָרעספּאָנדענט ערפאָרשט זיך, וועט דאָס מאַטעריאַל אין דער פאָרם פון אַ מעמאָראַנדום איבערגעגעבען ווערען אין מיניסטעריום פאַר אויסערליכע ענינים אין פערלויף פון די נאָענטסטע טעג. מיניסטער זאַלעסקי קומט היינט פון פּאַריז קיין וואַרשא. מיט זיין צוריקקומען ווערט אַקטועל די פראַגע וועגען אַ ענטפער אויף דער לעצטער סאָוויעטישער נאָטע.

היינט קומט קיין וואַרשא דער פּוילישער קאָנסול אין מאָסקווא, פּאַטעק. ער וועט אָפּגעבען אַ ראַפּאָרט דער פּוילישער רעגירונג וועגען דעם צושטאַנד פון די פּויליש-סאָוויעטישע אונטערהאַנדלונגען וועגען שליסען אַ גאַראַנטיע-אָפּמאַך. ווייטער וועט קאָנסול פּאַטעק אינפאָרמירען דער רעגירונג וועגען די שטימונגען אין מאָסקווא אין די לעצטע טעג.

—o—

זיצונג פון יודישען קאָלאָ וועגען דער קאָנצעסיע-גזירה.

וואַרשא, 21. יוני. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ ספּעציעלע זיצונג פון יודישען קאָלאָ וועגען דער קאָנצעסיע-גזירה. דעפּ. פּראַסמאַן האָט געהאַלטען אַ לענגערען רעפעראַט, אין וועלכען ער האָט אָנגעוויזען, אַז די לאַגע האָט זיך לעצטענס פערערגערט. עס וועלען וואַרשיינליך די קאָנצעסיעס פון די קליינע הענדלער ראַדיקאַל אָפּגענומען ווערען. עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו אונטערנעמען ענערגישע שריט אין דער הינזיכט. עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע.

—o—

געפעלשטע סחורות פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור אין וואַרשא.

וואַרשא, 21. יוני. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער פאַרשטעהער פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" אין וואַרשא, הר. לעשטשאַווסקי, האָט געמעלדעט דעם אויספאָרשונגס-אַמט, אַז אין וואַרשא ווערען פערקויפט פאַבריקאַטען פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור".

דער שווינדעל בעשטעהט אין דעם, וואָס די פאַבריקס-מאַרקען פון ערגערע סחורות ווערען אַראָפּגעריסען און עס ווערען אויף זיי אויפגעקלעפּט מאַרקעס פון בעסערע סחורות און אַלס אַזעלכע ווערען פערקויפט.

די פּאָליציי האָט אַרעסטירט רעוויזיעס בײַ סוחרים אויף דער גענשע גאַס און נאַלעווקעס. אויף גענשע 8, בײַם סוחר סימלאָוויטש, איז געפונען געוואָרען אַ גאַנצע פאַבריק מיט פעלשע שטעמפּלען און פאַבריקס-עטיקעטען. אויך בײַ די סוחרים ליבעשוטץ און בײַ ברידער אויף נאַלעווקעס זענען אויך געפונען געוואָרען געפעלשטע סחורות. אַלע דרײַ זענען אַרעסטירט געוואָרען.

—o—

ספּעציעלע זיצונג פון סיים צו בעעהרען דעם אָנדענקען פון יוליוש סלאָוואַצקי.

וואַרשא, 21. יוני. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויפ׳ן פאָרשלאָג פון דעפּ. מאַרעק האָט דער סיים-מאַרשאַלעק בעשלאָסען צוזאַמענרופען אַ ספּעציעלע זיצונג צו בעעהרען דעם אָנדענקען פון יוליוש סלאָוואַצקי, וואָס זיינע ביינער ווערען זונטאָג געבראַכט פון פּאַריז קיין וואַרשא.

אינערליכע הלואה פון 100 מיליאָן זלאָטים אויף פונאַנדערבויען די שטעט.

וואַרשא, 21. יוני. (טעלעפאָניש) אין די פּאָליטישע קרייזען האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז דאָס באַהן-מיניסטעריום האָט אין פערשטענדיגונג מיט׳ן פינאַנץ-מיניסטעריום בדעה אַרויסצופירען מיט אַ פּראָיעקט וועגען אַן אינערליכע הלואה פון 100 מיליאָן זל. אויף פונאַנדערבויען די שטעט. די הלואה זאָל פערעפענטליכט ווערען באַלד נאָך דעם, ווי עס וועט אונטערגעשריבען ווערען דער אָפּמאַך וועגען דער אויסלענדישער הלואה.

זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע

וועגען ענדערען די וואַהל-אָרדינאַציע.

וואַרשא, 12. יוני. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע. מצד דעם קאָלאָ האָבען זיך בעטייליגט דעפּ. גרינבוים, רייך און שרייבער. פאָרזיצענדער גלאָמבינסקי האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען פּראָיעקט צו ענדערן די וואַהל-אָרדינאַציע און וועגען די אונטערהאַנדלונגען צווישען די פּוילישע פּאַרטייען מכח דעם ענין, וועלכע זענען געפיהרט געוואָרען מיט אַ צייט צוריק און זענען געבליבען אָהן רעזולטאַט.

אין דער דיסקוסיע האָבען די דעפּוטאַטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען שאַרף פּראָטעסטירט געגען ווייטער פיהרען די אונטערהאַנדלונגען אויפ׳ן גרונד פון אַן אַלטען בעשלוס, וועלכער איז פאַר זיי נישט פערפליכטענד.

די זיצונג האָט זיך געענדיגט מיט אַ בעשלוס, אַז די פּראָיעקטען צו ענדערן די וואַהל-אָרדינאַציע זאָלען ווערען איבערגעגעבען אין אַ ספּעציעלער סאַב-קאָמיסיע.

דערשאָסען אַ סאָציאַל-דעמאָקראַטישען טוער

מאָסקווא, 21. יוני (פּאַ.) אין אָדעס זענען דערשאָסען געוואָרען 20 מענשען. צווישען די דערשאָסענע געפינט זיך דער בעקאַנטער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער טוער קאָנאַשעווסקי, דער שוואַרץ-מאה׳ניק קאָנאַפּאָוו, עטליכע סוחרים און עטליכע צאַרישע בעאַמטע.

אַ הערצליכען מז״ט ווינשען מיר אונזער ל. נעפע
יוסף לידאר מיט פרל. עדית אשיצקי
צו זייער פערלאָבונג, וועלכע איז פאָרגעקומען אין בערלין.
מענדיל האַמבורסקי און פאַמיליע.

צו דער פערלאָבונג פון אונזער ליבען קוזין יוסף לידאר מיט פרל. עדית אשיצקי
וועלכע איז פאָרגעקומען אין בערלין, ווינשען אַ הערציגען מזל-טוב
מאַלא און מלך סנאָפּמאַן.

דער קאָלאָניאַל-קליינהענדלער-פעראיין
צעגעלניאַנאַ 15, מאַכט בעקאַנט אַלע איהרע מיטגלידער אַז ס׳איז שוין אַרויס דער צעטעל № 8 בעשטעטיגט דורכ׳ן ליכוט-אַמט. דער צעטעל № 7 ווערט דערמיט ערקלערט פאַר אונגילטיג. די פערוואַלטונג.

Dr. med. Stefan Warszawski
אינערליכע קראַנקהייטען. — ספּעציאַליטעט פאַר מאַגען און קישקעס. פּיעטריקאָווער 55 טעל. 12-14
צוריקגעקעהרט, נעמט אָן פון 6—7.

טעגליך פּאַקען-זעצען
ווי אויך מיט שפּריצער
St. Felczer
B. JOSKOWICZ
פּאָלנאָצנאַ 4 Północna 4 טעל׳ 41-86
אַ גאַנצען טאָג פון 8—11 פריה און פון 4—6 נאָכמ.

Dr. med. Braun
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און וועענערישע קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
23 פּאָלודניאָווא 23
טעל. 40-26
נעהמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 נאָכמ.

גימנסיה לנערים
של
יצחק קצנלסון
Gimnazjum Męskie I. Kacenelsona
Cegielniana 28, tel. 51-79.
שילער ווערען אָנגענומען טעגליך פון 9—2 פאַרמ. און 4—6 נאָכמ.
בײַם אײַנשרײַבען דאַרפען בײַגעלעגט ווערען אַ מעטריקע און אַ פּאָקען-שײַן.
עס ווערען אויך אָנגענומען קינדער פון 4 ביז 6 יאָהר אין אונזער ערשטען גן-ילדים (פרעבעל-שולע).
די דירעקציע.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 86 יאָהר אונזער הארצגעליבטע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגער-מוטער, גרויס-מוטער, אור-גרויסמוטער און טאַנטע
נ״ע שפּרינצע ענגעל
אשת ר׳ עוזריאל יוסף הכהן ז״ל
בירגערין פון סמאָלעווישן. געב: ליפּשיץ-אייכהאָרן.
די לויה קומט פאָר היינט מיטוואָך, 2 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז נאַפּיורקאָווסקיעגאָ (סטאַרע-זאַרזשעווסקאַ) № 39 הערען מאָס עס שילט מיט אין גרויס צער די אין טיפען טרויער
פערבליבענע פאַמיליע.

8-io klasowe Gimnazjum Męskie
z prawami Gimnazjów Państwowych
Ł. Szakina, w Łodzi, Piotrkowska 18.
די אײַנטריטס עקזאַמענס וועלען דויערן ביז׳ן 28 יוני. — אַנמעלדונגען פון נײַע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פון 9 ביז 1.
Dyrektor CZ. BAGIEŃSKI.

הגמנסיה העברית
„יבנה" בלודז
עס ווערען אָנגענומען נײַע שילער אין אַלע קלאַסען יעדען טאָג פאַרמיטאָג אין דער קאַנצעלאַריע פון דער שולע ציגעל גאַס 75.
מודיעה בזה שתלמידים חדשים לכל המחלקות מתקבלים בכל יום לפני הצהרים בלשכת הגמנסיה ציגלנינה 75.

Dr. med. Feldman
פרויען-אַרצט און אַקושער
נעמט אָן פון $6\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$
Cegielniana 46, tel. 32-88.

Dr. med. Ludwik Rapeport
P. Narutowicza 25 (דזשעלנאַ) Tel. 44-10
ספּעציאַליסט פאַר נערווען-, בלאָז- און האַרן-קראַנקהייטען

טשעמבערלען און לעווין קומען שבת קיין ווארשא.

ווין, 21. יוני. (ספ. טעלעגראמע צום „לאדז. טאגבל.") טשעמבערלען און לעווין האבען אין א געשפרעך מיט די פארשטעהער פון דער פרעסע ערקלערט, אז דאנערשטאג אין דער פריה פאהרען זיי ארויס קיין בודאפעשט, פראגא — פון פראג און שבת קומען זיי קיין ווארשא.

פוילישער קאנסול אין וויען וועגען קאווערדא'

וויען, 21. יוני. (פאט) דער פוילישער קאנסול אין וויען באראן, האט ערקלערט פאר א מיטארבייטער פון דער „נייער פרייער פרעסע", אז דער אורטייל אויף קאווערדא'ן וועט נישט פערשטערען דעם וועג צו אונטערהאנדלונגען צווישען פוילען און די סאוויעטען. וועגען דעם איבעררייסען פון די ענגליש-סאוויעטישע בעציהונגען האט קאנסול באראן ערקלערט, אז דאס איבעררייסען די בעציהונגען וועט נישט בלייבען אהן ווירקונג אויף דער אינטערנאציאנאלער פאליטישער לאגע. קיין גרעסערע קאמפליקאציעס וועט דאס אבער נישט ברענגען, ווייל סיי סאוויעט רוסלאנד, סיי און ענגלאנד פיהלט זיך א שטארקע בענקשאפט נאך שלום.

באנדיטען-אנפאל אויפ'ן קאנסטאנטינער וועג.

קאנסטאנטין, (טעלעפאניש) נעכטען 3 פארטאגס האבען באנדיטען אויסגעפיהרט א איבערפאל אויפ'ן קאנסטאנטינער וועג אויף דעם דורכפאהרענדיגען סוחר יאן זריעוווסקי, 32 יאהר אלט, א פרושקאווער איינוואוינער. זריעווסקי איז געפאהרען קיין לאדז פיהרענדיג צום פערקויף פוטער און אייער. אין וואלד זענען די באנדיטען איהם בעפאלען, דערהענדיג מיט רעוואלווערען און צוגערויבט די פוטער מיט א קאן מילך.

פאלשע וועקסלען אויף א האלבען מיליאן שוו. פראנק.

שאפהויזן (שווייץ) 21. יוני. (פאט) מיט איניגע טעג צוריק איז אויף א געהיימניספולען אופן פערשוואונדען געווארען אויף דער פראנצויזישער גרעניץ דער האנדעלס-אגענט מעיער. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז פערשידענע באנקען בעזיצען מעיער'ס פאלשע וועקסלען אויף א סומע פון א האלבען מיליאן שווייצארישע פראנק.

—0—

ארויסגעצויגען 40 טויטע קערפער פון דער פערשאטענער פאבריק.

ניו-יארק, 21. יוני. (פאט) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט זיך אין קאלומביא איינגעשטירצט א בארג און פערשיט א פאבריק מיט 60 ארבייטער. עס ווערט מיטגעטיילט, אז פון אונטער די חורבות זענען לעת עתה ארויסגעצויגען געווארען 40 טויטע קערפער.

די דעמיסיע פון רומענישן קאבינעט.

בוקארעשט, 21. יוני. (פאט) צוליב דער דעמיסיע פון איניגע מיטגלידער פון קאבינעט איז אויף היינט צוזאמגערופען געווארען א זיצונג פון מיניסטער-ראט. פרעמיער שטירבעי איז היינט אוועק צום קעניג און איהם איבערגעגעבען די דעמיסיע פון קאבינעט. מארגען וועט דער קעניג אפהאלטען א בעראטונג מיט די פיהרער פון די פארטייען.

ענטדעקט א פלאן פון אן אויפשטאנד געגען די באלשעוויקעס אין גרוזיען

מאסקווא, 21. יוני. (פאט) די אפיציעלע סאוויעטישע טעלעגראפען אגענטור מעלדעט, אז דער עמיסאר פון אויסלענדישען ביורא פון צ.ק. פון די גרוזינישע מענשעוויקעס, אמוואן קארשוואדזע איז ארעסטירט געווארען ביים איבערטרעטען די טערקישע גרעניץ. עס זענען געפונען געווארען ביי איהם דאקומענטען, וועלכע בעווייזען, אז עס איז געפלאנט געווארען אן אויפשטאנד געגען די באלשעוויקעס אין גרוזיען.

פראצעס געגען גענ. זשימירסקי.

ווארשא, 21. יוני. (טעלעפאניש) דעם 4. יולי הויבט זיך אן דער פראצעס געגען גענ. זשימירסקי און מיליטער-שען גענעראל. פארזיצענדער פון מיליטער-טריבונאל וועט זיין גענ. שוקארסקי.

גרויסע ווארשאווער פירמע איינגע-שטעלט די צאהלונגען.

חובות אויף 200,000 דאלאר.

ווארשא, 21 יוני (טעלעפאניש) די היגע סוחרישע קרייזען זענען איבער-ראשט געווארען פון דער ידיעה, אז די בעקאנטע פירמע אקצ. געז. מ. עפראים, וועלכע בעזיצט אין ווארשא דריי מאנופאקטור-געשעפטען האט איינגעשטעלט די צאהלונגען. ווי מ'שמועסט, זאלען די חובות דערגרייכען איבער 200 טויזענד דאלאר. די סבה פון איינשטעלען די צאהלונגען זאל זיין דאס, וואס די פירמע איז געבליבען מיט א גרויסען לאגער סעזאן-סחורה. לאדז האט א סך בעליטען.

פעראדנונג וועגען ענדערן די ארגאניזאציע פון די שטייער-אמטער.

ווארשא, 21. יוני. (פאט) דער פינאנץ-מיניסטער האט אונטערגעשריבען א פעראדנונג וועגען ענדערן די ארגאניזאציע פון די שטייער-אמטער און די שאצונגס-קאמיסיעס אין לאדז און אין קאליש. די פעראדנונג וועט פערעפענטליכט ווערען אין קומענדיגען נומער פון „דזשענניק אוסטאוו".

מ'טאר נישט נעמען הויכע ציגזען.

פעראדנונג פון מלוכה-פרעזידענט.

אין לעצטען נומער „דזשענניק אוסטאוו" איז פערעפענטליכט א פעראדנונג פון מלוכה-פרעזידענט בנוגע וואוכער-[illegible]. די פעראדנונג שטעלט פעסט, אז ציגזען פון הלוואות טאר מען נישט נעמען מעהר, ווי 15 פראצענט יעהרליך. דאס נעמען העכערע ציגזען וועט בע-[illegible] טראפט ווערען אלס ליכוע.

בעגרעניצען די שטייערן אין ערנסטע בעציהונג צו די רעקורסען.

פאדערן די סוחרים-פעראיינען אין פינאנץ-מיניסטעריום.

(:) די סוחרים-פעראיינען האבען זיך געווענדעט צום פינאנץ-מיניסטעריום מיט א ברייט-מאטיווירטען מעמאריאל וועגען א גאנצע ריי שטייער-פראגען. צווישען אנדערע פאדערען די סוחרים-פעראיינען, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום זאל ארויסגעבען א פעראדנונג, אז ביי די רעקורסען, וועלכע שטיצען זיך אויף געזונדע ארגומענטען, זאל דער שטייער פערקלענערט ווערען ביז דער העלפט פון דער סומע, און אויך די שטייער-צאהלער, וועלכע האבען ביז 6 חדשים נאך דעם אבגעבען א רעקורס, נישט בעקומען קיין דעציזיע, זאל אויף א מינדליכע בקשה (אהן מיטעס און אנדערע פארמאליטעטען) דער פינאנץ-אמט צוריקצאהלען די שטייער-סומע, וועלכע איז אין רעקורס קאנטעסטירט געווארען.

הויז-בעזיצער פאדערן פון מיניסטער

צו העכערען דאס דירה-געלד.

(§) נעכטען האט א דעלעגאציע פון די הויז-בעזיצער-פעראיינען זיך געווענדט צום אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי, איבערגעבענדיג איהם די רעזאלוציעס פון זייער לעצטען צוזאמענפאהר, וואו עס ווערט צווישען אנדערען געפאדערט צו העכערן דאס דירה-געלד לויט דער נארמע פון פאר'ן קריג, נעמען ביי די לאקאטארען פאר פערשידענע הויז-אויסגאבען א.ד.גל.

א טרעגער מיט ווייב און 3 קליינע קינדער וואלגערן זיך אויפ'ן הויף פון אלטשטעטישען בית-המדרש.

צו אונז אין רעדאקציע איז נעכטען געקומען א יוד א טרעגער מיט'ן ווייב אין 3 קליינע קינדער און מיט בעטערע טרערען געבעטען הילף. דער יוד איז געקומען מיט עטליכע וואכען צוריק פון פעטריקאוו מיט זיין לעצטען ביסעל געלד, אין דער האפנונג צו געפינען ארבייט. א פאר וואכען וואלגערט זיך די פאמיליע שוין אויפ'ן הויף פון אלטשטעטישען בית-המדרש. איצט טרייבט מען זי פון דארט אויך.

שוין זעט מאקי געפינט זיך נישט אין גרויסען לאדז קיינער, וואס זאל זיך פעראינטערעסירען מיט'ן גורל פון דער אומגליקליכער פאמיליע?

לופט-פערקעהר-אפמאך צווישען פוילען און עסטרייך.

ווארשא 21. יוני. (פאט) אין לופט-פערקעהר-אמט ביים באהן-מיניסטעריום ווערען איצט געפיהרט די ארבייטען וועגען צוגרייטען א פראיעקט פון א לופט-פערקעהר-אפמאך צווישען פוילען און עסטרייך. פוילען האט שוין געשלאסען לופט-פערקעהר-אפמאכען מיט רומעניע, שווייץ, האלאנד, טשעכא-סלאוואקיען און ענגלאנד.

—0—

לינדבערג'ס קאנקורענטען...

לאנדאן, 21. יוני. (ספ.) דער ענגלישער לופט-פליהער מיטשינגטאש און טעמשען האבען בדעה און אנהייב אויגוסט אונטערנעמען א לופט-נסיעה פון לאנדאן קיין ניו-יארק. פון וואנען זיי וועלען נאך 8 שעה אפרוהען זיך, אפפאהרען קיין אייראפא, וואו זיי האבען זיך בדעה אפצושטעלען אין ווארשא.

סאוויעטען פערלאנגען נישט ארויסצוגעבען קאווערדא'ן.

פאריז, 21. יוני. (פאט) דער סאוויעטישער אמבאסאדאר אין פאריז, ראקאווסקי, ארומרעדענדיג מיט פרעסע-פארשטעהער דעם נאטען-אויסטויש צווישען די סאוויעטען מיט פוילען, האט ערקלערט, אז די סאוויעטען-רעגירונג האט קיינמאל נישט פערלאנגט ארויסצוגעבען קאווערדא'ן, צוגעבענדיג, אז די נאטען, וועלכע זענען געשיקט געווארען פון פוילען, זענען געווען פערעפענטליכט אין דער פרעסע און עס איז אין זיי נישט געווען אזוינס, וואס פוילען זאל נישט געקענט האבען שוין אקצעפטירט. ווייטער האט ראקאווסקי פעסטגעשטעלט, אז די פאדערונג פונאנדערצולאזען די רוסישע מאנארכיסטישע ארגאניזאציעס אין פוילען שטיצט זיך אויף'ן רעגער טראקטאט; וועגען דעם ענין איז שוין די פאדערונג געשטעלט געווארען א פערשטערונג נאך פאר קאווערדא'ס מאט. ווייטער האט ראקאווסקי ערקלערט, אז די סאוויעטישע רעגירונג וועט נישט ארויסשיקען קיין פוילען א דריטע נאטע פאר'ן דערהאלטען א'נטווער אויף דער צווייטער. מיר שטרעבען צו א פריינדליך צוזאמענלעבען מיט פוילען. דער בעסטער בעווייז איז און אונזער פארשלאג צו שליסען א נאראנטיע-פאקט.

בעגנב'עט דעם פראפ. איינשטיין.

בערלין, 21. יוני. (ספ.) דער בעריהמטער יודישער געלעהרטער אלבערט איינשטיין איז געפאלען א קרבן פון א גנבה. א דינסט, וואס האט געטראגען א אריסטאקראטישען נאמען מארטא פאן מילקאווסקי האט צוגענומען פון זיין שטוב געלד און חפצים. פערשטעהט זיך, אז דער אריסטאקראטישער נאמען איז געווען א פאלשער. די גנב'טע איז ארעסטירט געווארען אין וועסטפאליען.

10 ליסטעס צו די שטאדט-ראט-וואהלען אין זגערזש.

זגערזש, 21 יוני (טעלעפאניש) צו די שטאדט-ראט-וואהלען, וואס קומען פאר דעם 3 יולי זענען ארויסגעשטעלט אוש 10 ליסטעס: פ.פ.ס., נ.פ.ר., דייטשע סאצ. פארטיי, דייטשע בירגערליכ. בונד, „קאפא". אונאפהענגיגע סאציאליסט, קאמוניסטען ? ליסטע פון יוד. נאצ. בלאק א. א.

13-יעהריגע שילעריו בעגעהט זעלבסטמארד

ווייל זי האט נישט אויסגעהאלטען דעם עקזאמען.

(§) נעכטען האט זיך אין לאדז אפגעשפילט א שוידערליכע טראגעדיע: די 13-יעהריגע שילערין מאריליא לושקאווסקא פון נאוואראט 42 האט זיך דערוואסט אין דער שולע, אז זי האט היי-יאהר נישט אויסגעהאלטען דעם עקזאמען. דאס האט אויפ'ן מיידעל געמאכט אן ערשיטערנדען איינדרוק. זי איז דאן ארויף אויפ'ן דריטען שטאק און האט זיך ארונטערגעווארפען דורכ'ן פענסטער. ביים פאלען האט זיך אבער פערטשעפעט אין געשטעל צו קלאפען דיוואנעס און געבליבען הענגען. דער סטרוזש וואס האט בעמערקט דאס בלוט-פערגליווערנדע בילד האט געאייעלט צו הילף און אין א שווערען צושטאנד איז דאס מיידעלע אפגעפיהרט געווארען דורך דער גאטאוויע אין שפיטאל.

נייער פאהר-פלאן פון 15 מאי 1927 ביז'ן 1 סעפטעמבער.

לאדז - פאבריקס-וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
1.40	ווארשע (בעזנאכט)	1.55	קאלושקי (בעזנאכט)
7.50	ווארשע (שנעל-צוג)	4.40	ווארשע
9.05	קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	7.21	קאלושקי
9.30	טארנאזשוועג (דורך גאלקוביעק—סלאשעווי)	8.15	קאלושקי
10.35	קאלושקי (פון 1 יוני—1 סעפט.)	9.35	טשענסטאכאוו
11.50	קאלושקי	10.40	ווארשע
14.25	ווארשע	12.25	קאלושקי (פון 1 יוני—15 סעפט.)
15.20	ווארשע	13.25	סקארושיסקא
16.25	טשענסטאכאוו	14.40	ווארשע
18.05	קאלושקי	16.33	ווארשע
18.55	ווארשע (שנעל-צוג)	19.55	טארנאזשוועג
19.10	סקארושיסקא	20.25	קאלושקי
20.10	ווארשע	22.15	קאלושקי
23.45	קאלושקי	22.45	ווארשע (שנעל-צוג)
		23.20	קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)

לאדז—קאלישער וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
2.01	אסטראוו (בעזנאכט)	1.46	ווארשע (בעזנאכט)
3.14	ווארשע	2.59	אסטראוו
6.41	ווארשע (שנעל-צוג)	6.33	פאריז—בערלין (שנעל-צוג)
7.14	ווארשע	6,88	קראקא
8.00	פויזען	6.59	פויזען
8.10	קאלושקי	7.43	לאוויטש
9.03	קוטנע	8.43	קוטנע
12.57	פויזען	8.53	אסטראוו
13.04	בערלין—פאריז (לוקסוס)	10.39	ווארשע
13.15	ווארשע	10.40	לעמבערג
13,47	ווארשע	11.58	ווארשע (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)
14,10	קוטנע	12.44	ווארשע
15.25	לעמבערג (דורך סקארזשיסקא)	13.32	פויזען
16.40	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	33,45	קוטנע
18.35	אסטראוו	18.05	קאלושקי
19.18	ווארשע (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)	18.40	פויזען
19.38	לאוויטש	19.05	פאריז—בערלין (לוקסוס)
20.15	קוטנע—דאנציג	20.18	קוטנע
20.35	קראקא (דורך ראקיטשין)	21.48	ווארשע
21,58	פויזען	22.05	קוטנע
22.14	בערלין—פאריז (שנעל-צוג)	22.10	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)
22.58	קוטנע	23,06	ווארשע (שנעל-צוג)

„געראטעוועט דעם פארלאמענטאריזם"

דער בעשלוס פון סיים זיך אליין פונאנדערצולאזען.

די פוילישע פרעסע וועגען דער ערשטער זיצונג פון דער געעפענטער סעסיע.

די פוילישע פרעסע רעדט ארום די רעזולטאטען פון דער ערשטער זיצונג פון דער אויסערגעוועהנליכער סיים-סעסיע. דער ווערט פונ'ם אנגענומענעם בעשלוס, אז דער סיים זאל זיך קענען אליין פונאנדערלאזען, ווערט אפגעשאצט אויף פערשידענע אופנים.

„דזיען בראשע" האלט, אז דער איינציגער סיים, וואס האט נאך צו ערלעדיגען א ריי וויכטיגע ענינים און האט קודם כל די אויפגאבע צו ענדערן די וואהל-ארדינאציע (וואס שטעהט דער קאנסטיטוציע, ווי א ביין אין האלז) וואלט ביי א נארמאלער ארבייט פון דער רעגירונג און די געזעצגעבערישע קערפערשאפטען, בעטראכט פאר איבעריג אנצונעהמען אזא בעשלוס, ווי וועגען רעכט זיך אליין פונאנדערצולאזען, אונזערע פערהעלטנישען אבער זענען נישט נארמאל און דערפאר איז עס גוט אזוי געשעהן.

„דער סיים האט דערמיט פערטיידיגט זיין כבוד לגבי די דיקטאטארישע מעטאדען פון דער רעגירונג. אנ'אילוסטראציע צו די דאזיגע מעטאדען זעהען מיר דעריין, וואס די רעגירונג האט צוזאמגערופען דעם סיים, האט איהם אבער נישט פארגעשטעלט קיין ארבייטס-פראגראם און קיין איין מיניסטער איז נישט ערשינען אויף דער זיצונג".

גאנץ אנדערש, פערשטעהט זיך, קוקט אויף דעם סיים-בעשלוס דער „גלאס פראוודי". ער האלט דעם בעשלוס פאר א הוילען זשעסט, די סיים-רעדעס פאר דעמאגאגישער מליצה. „אזוי פיל, זאגט די צייטונג, האט מען בעשריבען, גערעדט, געשריבען וועגען דער זיך דערנעהנטערענדיגער סיים-סעסיע, מען האט כמעט פאראויסגעזעהן א ראדיקאלען מעסער-שניט. און צום סוף האט זיך דער גאנצער שטורם פערענדיגט ערגיץ ביי די טויערען פון סיים. נישט קיין טעמפעראמענט, נישט קיין טעמפעראמענט, נישט קיין פעראינטערעסירונג. אין סאמע דעצידירענדען מאמענט האט מען געמוזט מיט געוואלט שאפען א קווארום".

די צייטונג זעהט דעריבער אינ'ם גאנצען שפיל צביעות, וואס איז א פועל-יוצא פון דער צעמישעניש, וואס האט די סיים קרייזען ארומגעכאפט, דערשפירענדיג, אז דער סוף פון סיים איז געהענט.

„דער ראבאטניק" זעהט אין דעם סיים-בעשלוס א פערגיטיגטע עולה. ער גיט איבער כראנאלאגיש, ווי אזוי עס איז בכלל געקומען דערצו, אז דער סיים האט גענדארפט אננעהמען א בעשלוס וועגען א ענין, וואס איז גאראנטירט אין דער קאנסטיטוציע פון 1921 יאהר, וואס גיט דעם סיים דאס רעכט זיך אליין פונאנדערצולאזען.

אין יולי 1925 האט דער סיים און סענאט, אויפ'ן פארשלאג פון בארטעל'ס רעגירונג, בעשלאסען צו ערגענצען דעם פונקט אין דער קאנסטיטוציע וועגען פונאנדערלאזען דעם סיים, דורך ערטיילען דאס דאזיגע רעכט אויך דעם מלוכה-פרעזידענט.

אבער בארטעל'ס רעגירונג האט שפעטער פערגעסען, אז עס האט זיך בלויז געהאנדעלט וועגען ערגענצען דאס געזעץ און האט עס שפעטער אויסגעטייטשט אין אזא זין, אז נאר דער מלוכה-פרעזידענט קען דעם סיים פונאנדערלאזען, קיין רעכט דערצו האט אבער נישט דער סיים גופא.

דער סיים האט אלזא צוריקבעקומען זיין רעכט און צוזאמען מיט'ן מלוכה-פרעזידענט האט אויך ער אליין דאס רעכט צו קענען זיך אויפלעזען.

דער „ראבאטניק" זידעלט דערביי שטארק אויס סטאפישינסקי'ן, דעם רעדאקטאר פון „גלאס פראוודי", וואס האט פארגעווארפען די פ.פ.ס., אז זיי ווילען אפנעהמען ביים מלוכה-פרעזידענט דאס רעכט פונאנדערצולאזען דעם סיים און נאר דאס זענען זיי אויסען בעהען מיט זייער פארשלאג.

וואס איז לויט'ן „ראבאטניק" געווען דער אמת'ער ציל פון דעם פ.פ.ס.'ישען פארשלאג? עס איז געווען א נויטווענדיגקייט פון דער לאגע. „די רעגירונג בעזיצט די פולע מאכט. דער סיים איז שוואך, די רעגירונג וויל, ער זאל וואס לענגער עקזיסטירען, פונקט צוליב זיין שוואכקייט. דער מלוכה-פרעזידענט בענוצט זיך נישט מיט זיין רעכט, ווייל ער ווייס, אז דער קומענדיגער סיים וועט זיין שטארקער. אזוי ארום שטארבט דער פארלאמענטאריזם בהדרגה אפ". דער סיים-בעשלוס קען דעריבער צוריקשטעלען דאס גלייכגעוויכט צווישען דער געזעצגעבערישער און אויספיהר-מאכט.

…אָדזער טאַגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין …
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

Lodzer Tageblat“, Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16

טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אדמיניסטראַציע 47.

…י וועט דער סיים …ויפגעלעזט ווערען?

די איצטיגע סיים-סעסיע, וועלכע איז ערווארטעט געוואָרען מיט …פיל אונגעדולד, האט זיך אָנגעהויבען נישט זעהר אימפּאזאנט. מיט …ערער מיה איז מ'ים געלונגען צוזאַמענצושטעלען א קוואָרום. דאס …ארף אָבער נישט אויסגעטייטשט ווערען אַלס גרינגשעצונג מצד די דע- …טאַטען צו די פראגען, וואס וועלען בעהאנדעלט ווערען. (ביז-איצט איז …ר נישט בעוואוסט וואסערע פראגען און צוליב וואָס האט מען איינגענו- …ר גערופען די סעסיע). אדרבה: די נאָהענטסטע זיצונגען פון סיים קאָנען …ענגען צו דער שוין לאנג פאראויסגעזעהענער שלאכט צווישען דער …העצנעבערישער און אויספיהרונגס-מאכט. דערצו גרייט מען זיך אין …ם. מען דאַרף פערשטעהען, אַז נאָר לפנים ווייזט מען ארויס א שוואַ- … פאראינטערעסירונג, כדי צו שאַפען דעם איינדרוק, אַז מ'איז נישט צו- …בריים, אַז אַלץ ווערט בעשטימט צופעליג, אָהן א פריהער אויסגעארביי- …טען פלאַן.

כאראַקטעריסטיש איז דער בעשלוס, וואס איז אָנגענומען געוואָרען …יף דער ערשטער זיצונג פון דער סעסיע דורך אַלע גרופירונגען מכח …אס רעכט פון סיים זיך אַליין אויפצולעזען און נישט צו זיין אָנגעוויזען …יף דער רעגירונג, ביז זי וועט בעווילינגען מוכר צו זיין דעם לעבעדיגען …-מינו.

מיט דעם דאָזיגען בעשלוס איז דער סיים זיך איז א געוויסער מאָס …יסען געוואָרען, גלייכצושטעלען זיין רעכט לגבי דער רעגירונג. עס איז …בער קלאר פאר יעדען, אַז נישט אַלע ריכטונגען מיינען ערנסט מיט'ן …אזיגען בעשלוס.

די רעכטע זענען נאָר אויפען געוועזען א דעמאָנסטראַציע, און זיי ווע- …ן באַין-אופן נישט מסכים זיין, אַז דער סיים זאָל שוין ווערען אויפגעלעזט. …ר פיהרער פון די ענדעקעס, דעפּ. גלאַמבינסקי, האט מאַכי אָפען ער- …עררט, אַז די רעכטע קלובען ווילען פריהער אדורכפיהרען די געזעצען …בען זעלבסטפערוואַלטונג און די ענדערונג פון דער וואהל-אָרדינאַציע, …ם זענען איצט פאר די רעכטע לעבענס-פראגען. מיר זאָגען אי צ ט, … די לעצטע וואהלען צו די שטאָדט-ראַטען אין א רייע גרעסערע …זערט פון פוילען האבען בפירוש בעוויזען, אַז די שטימונג פון דער בע- …לקערונג איז לטובת די לינקע גרופירונגען. די רעכטע ווילען דעריבער …ערניצען די רעכט און קאָמפּעטענצען פון די מוניציפּאַליטעטען ביז א …ימום. דערפאַר ווילען זיי פערברייטערן די רעכט פון דער רעגירונג. …האבען אָבער נישט, פערשטעהט זיך, די זיכערהייט, אַז די רעגירונג …ט זיין א רעכטע. כל זמן עס איז נישט געענדערט די וואהל-אָרדינאַציע. …ענדעקעס וועלען דעריבער שטימען געגען דער אויפלעזונג פון סיים, …ב אזא פאַרשלאַג וועט אַריינגעבראַכט ווערען. דאַגעגען איז זעהר מעג- …ן, אַז די רעגירונג וועט איצט אויפלעזען דעם סיים. מאַכי דערפאַר, וואס …ר לעצטער בעשלוס דערמעגליכט דעם סיים אַליין צו בעשטימען זיין …ל און שאַפט א באָדען פאר א קאָנפליקט מיט דער רעגירונג.

אַז אזא בעשלוס פון דער רעגירונג וואָלט אַרויסגערופען א צופרי- …דענהייט ביי די לינקע גרופירונגען און ביי די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, …אונטער יעדען ספק.

ווי מיר זעהען, קאן מען זיך ריכטען אויף גרויסע סורפּריזען פון …ווייטערדיגע סיים-זיצונגען בעת דער איצטיגער סעסיע און מאכי דע- …נער ערווארטעט דאס גאַנצע לאַנד מיט אונגעדולד דעם אויסגאַנג פון …ר אין געהיים צוגעגרייטער שלאַכט.

בן-משה.

…מעריקא דאס לאנד
פון דער צוקונפט פאר יודען.

…שפּרעך מיט ה' ס. דינגאָל – רעד. פון ניו-יאָרקער „טאָג“.

…ן פאריז וויילט איצט דער רעדאַק- … פון ניו-יאָרקער „טאָג“, ה' דינגאָל. …א אינטערוויו מיט א מיטאַרבייטער …„פאריזער היינט“ האט ה' דינגאָל …צעהלט אינטערעסאַנטע פּרטים וועגן …ריקאַנער יודישען לעבען. דאָס יודי- … לעבען אין אמעריקא ווערט אַלץ …רקער און אינטענסיווער, נעמט אָן …ניזעלע נייע פאָרמען. זיי זענען נישט …יך צו די, וואס הערשען אין מזרח- …ראָפּא. זענען אָבער אויך אַנדערע פון …סימיליאַציאָנס-פאָרמען פונם מערב- …אָפּעאישען יודענטום.

… מזרח-אייראָפּעאישע יודען זוכען …ויהאַלטען אויך אין אמעריקא דאָס …ע לעבען. אונזער דראַנג, עבער, …די אַרומיגע פערהעלטענישען האט זיך …אַפען א בעזונדערע פערבינדונג פון …ייציגעלען מזרח-יודישען לעבענס- …גער מיט דער מערב-אייראָפּעאישער …ילאַציע.

… ווייל זיי זאָלען נישט ווערען אויס …ע“ — פערבלייבען דאָך די מזרח- … אויסגעשלאָסען פון דער אמערי- קאַנער געזעלשאַפט. חוץ קליינע קרייזען רעפאָרמירטע „יאהודים“, וועלכע פאַי- כטעליגע איז לחלוטין פרעמד דעם פּוי- לישען, אָדער ליטווישען יודען. און דאָס אַלץ צוזאַמען בעוועגט די יודישע מאַ- סען אין אמעריקא צו בויען אין יעדער שטאָט און גרעסערן קוואַרטאַל ספּעצי- פישע יודישע צענטרען, וואס זאָלען בע- פרידיגען די רעליגיעזע בעדערפענישען פון דעם פרומען טייל דורך א רב, א שוחט א.ד.ג. און די קולטורעלע ספּעציפישע בעדערפענישען פונם גאַנצען קיבוץ דורך קלובען, גימנאַזיעס, שחיטה- בעדער, קאָנצערט-זאַלען א.א.וו. אַלץ איז דאָרט צוזאַמען. מיט דער רעליגיעזער זייט פערוואַלטעט דאָרט א רב, און מיט די אַנדערע — א ספּעציעלער דירעקטאָר.

ה' דינגאָל בעמערקט, אַז הגם די יו- דישקייט ווערט שוואַכער, ווערט אַלץ ווייניגער גערעדט יודיש און אַלץ מעהר ענגליש, הויפּטזעכליך אין די בירגערלי- כע קרייזען: א יודישער ביזנעסמאַן וועט בעסער רעדען א שלעכטען ענגליש. אַזוי-

(שלוס וועט זיין)

דערשאָסענער גורעוויטש — א ליטווישער יוד.

ווי בעקאַנט, געפינט זיך צווישען די 20 דערשאָסענע אין מאָסקווא אויך א יודישער זשורנאַליסט שלום גורעוויטש. אין קאָוונאָ שמועסט מען שטאַרק, אַז דער דערשאָסענער גורעוויטש איז א ליטווישער יוד. פיל קאָוונער איינוואוי- נער האָבען איהם זעהר גוט געקענט און דערצעהלען וועגען איהם פאָלגענ- דעס:

די עלטערן פון דערשאָסענעם האָבען געלעבט אין א קליין שטעטעל אין דער פּראָווינץ.

שלום גורעוויטש האָט זיך געלערנט פריהער אין קאָוונאָ, און נאָכדעם אין שאַוולער גימנאַזיום. ווען ס'האָט אויס- געבראָכען די רוסישע רעוואָלוציע, איז ער אַריינגעטראָטען פרייוויליג אין דער רוסישער אַרמעע. ער האָט געענדיגט די מאָסקווער יונקער-שול, נאָכדעם האָט ער אַלס אָפיציר פערנומען א רייהע פער- אַנטוואָרטליכע פּאָסטענס אין די שטאַ- בען און אין די אַרמעע-טיילען. ווען די באָלשעוויקעס האָבען פערכאַפּט די מאַכט, איז גורעוויטש אַנטלאָפען אין סיביר. ער איז דאָרט אַריינגעטראָטען אין קאָל- טשאַקס אַרמעע אַלס פרייוויליגער און האָט זיך בעטייליגט אין די קאַמפען געגען די באָלשעוויקעס.

ווען קאָלטשאַק'ס אַרמעע איז צוקלאַפּט געוואָרען, איז גורעוויטש געהיים געקו- מען קיין מאָסקווא און האָט זיך אויס- געהאַלטען אויף א פאַלשען פּאַס. אין מאָסקווא איז ער געווען אויף א שטעלע אין א מלוכה-אַנשטאַלט און האָט גלייכ- צייטיג פערנומען פעראַנטוואָרטליכע פּאָס- טענס אין סקאַוט-אָרגאַניזאַציעס. ער איז אויך געווען דער שעף פון די סקאַו- טען. אין 1925-טן יאָהר איז גורעוויטש אַרעסטירט געוואָרען אַלס פערדעכטיגער אין קאָנטר-רעוואָלוציע און ביז'ן טויט איז ער געזעסען אין מאָסקווער בוטיר- קער טורמע.

דאס האנדווערקער-פּראָבלעם
אין ליכט פון נייעם אינדוסטריע-געזעץ.

פון אדוו. א. צימערמאַן.

דעם 15 יוני איז אין „דזיענניק אוס- טאַוו“ פערעפענטליכט געוואָרען דאָס נייע אינדוסטריע-געזעץ, וואָס ענטהאַלט 198 פּאַראַגראַפען. איבער 50 פון זיי זענען נוגע דעם האַנדווערקער פּראָבלעם.

די יודישע עפענטליכע מיינונג איז געווען קריטיש געשטימט לגבי דעם פּראָ- יעקט פון אינדוסטריע-געזעץ און האָט דאָס דאָזיגע געזעץ אָנגערופען „צעכען- גזרה“.

די עפענטליכע מיינונג האָט איינגע- זעהן נישט בעקאַנט דעם געזעץ-פּראָיעקט, דאַגעגען האָבען זיך די ברייטע שיכטען פון די האַנדווערקער צוגעקוקט צו דעם קאַמף פון די האַנדווערקער-פיהרער גע- גען דער צעכען גזרה, וואָס האָט גע- וואָלט נישט בלויז שווער מאַכען דעם יודישען אַרבייטער צו ווערען א זעלבס- שטענדיגער מייסטער, נאָר האָט אויך געצילט אויסצוראָטען די שוין עקזיסטי- רענדע האַנדווערקער-ווירטשאַפטען און אַזוי אַרום חרוב מאַכען די גרעסטע און פּראָדוקטיווסטע שיכט פון יודישען פאָלק.

דער קאַמף איז געווען א שווערער, א האַרטנעקיגער. מען האָט געמוזט בע- קעמפען שאַרפע פּראָטעסטן אין דער פּוילישער עפענטליכער מיינונג, וועלכע איז דערצויגען געוואָרען דורך די רעגי- רונג צום אַרויסשטופּען דעם יודישען האַנדווערקער פון זיינע פּאָזי- ציעס און צו „פּאָלאָניזירען“ די האַנד- ווערקעריי אין פּוילען.

דאָס נייע אינדוסטריע-געזעץ, וואָס טרעט אַריין אין קראַפט אין 6 חדשים נאָך'ן פערעפענטליכען ד. ה. דעם 15 דעצעמבער ד. י. טראָגט שוין אויף זיך דעם בולט'ן שטעמפּעל פונם קאַמף פאַר פרייהייט פון אַרבייט. אמת, די יודישע פערשטעהערשאַפט דאַרף נאָך שטעהן אויף דער וואַך און אַכטונג געבען, אַז די אויספיהרונגס-כללים, וועלכע דער האַנדעלס-מיניסטער וועט אַרויסגעבען, זאָלען אויספאַלען לויט דעם ווילען און אינטערעסען פונם יודישען האַנד- ווערקער. דאָס געזעץ אָבער בעשטעהט דערין, וואָס עס זענען אָפּגעשאַפט גע- וואָרען די צוואַנגס-צעכען. עס איז איצט קענטיג די מעגליכקייט אויסצוהויבען די מלאכה אויף א העכערע פּראָפעסיאָנעלער מדרגה און ווערט פאַרגעזעהן איבערצו- געבען די קאָנפליקטען צווישען מייסטער און אַרבייטער די שידס-געריכטען פון פרייע האַנדווערקער-קאָרפּאָראַציעס.

דער פּאַראַגראַף 3 פון געזעץ בעש- טימט דעם קאַרדינאַלען יסוד, אַז די מלאכה איז פריי. יעדער קאָן זיך דער- מיט בעשעפטיגען, אויב ער האָט זיך שוין ביז איצט דערוואָרבען דאָס רעכט צו בעשעפטיגען זיך דערמיט. אין'ם אַר- טיקעל 142 פון געזעץ ווערט אויסגערע- כענט, וואָס פאַר א צווייגען פון דער אינדוסטריע עס ווערען פערעכענט צו האַנדווערקעריי. דאָ געפינען מיר אינ- דוסטריע-צווייגען, וועלכע ווערען נישט פאַבריק-מעסיג געפיהרט פון פאָלגענדע פאַכען: אויסאַרבייטונג פון באַנדאַזשען, הענטשקעס, בראָנז און קופּער, בלעכע- ריי און דאַך דעקער, צוקער-אויסאַרביי- טונג, פאָטאָגראַף-אַטעליער, פריזירער, גאַרבעריי, קאַם-אויסאַרבייטונגען, בוכביי- דעריי, יובּילער, מצבה-קריצער, קאָפּעלוש- מאַכער, היטעלמאַכער, קאָפּלעריי, קאַרב-מאַכער, שלאָסעריי, שניידעריי, קיר- שנעריי, לאַקירער, מאַלעריי, מולאַר-אַר- בייט, בעקעריי, שטריקעריי, אויסאַרבייט פון מוזיק-אינסטרומענטען און שלאָפּפּע- ריי, רימעריי, שניצעריי, פליישעריי, וואָר- שטענמאַכער, בערשטענמאַכער, שוסטע- ריי, כאָלעװע-שטעפּער, גלאַזער, שטוק- לער, אויסאַרבייטונג פון פּרעזענדזלען און טאַשמעס, שטוקאַטער, טאַפּיצירער, טאָ- קעריי, ווייגערמאַכער, זדוגעס, און טעפּ- אויסאַרבייטונגען.

דער האַנדעלס-מיניסטער איז בערעכ- טיגט, נאָכ'ן אויסהערען די מיינונג פון דער האַנדווערקער-קאַמער, די ליסטע פון האַנדווערקער צו פערגרעסערן.

בנוגע „בעפעהיגונגס-צייגנישען“ בע- שטימט דער אַרטיקעל 144 פון געזעץ, וועלכע זאָגט: „ווער עס וויל אָנהויבען צו פיהרען א זעלבסטשטענדיגע האַנד- ווערקער-ווערקשטעל, מוז א חוץ דעם איינגעלדרען די ווערקשטעל, אויפווייזען פאַר דער אינדוסטריע-מאַכט פון דער ערשטער אינסטאַנץ (אין לאָדז מאַגיס- טראַט), אַז ער בעזיצט פּראָפעסיאָנעלע פעהיגקייטען צו פיהרען א מלאכה.

דער „בעפעהיגונגס-בעווייז“ בעשטעהט אין דער ערלויבניש צו בענוצען זיך מיט דעם טיטעל „מייסטער“, אָדער א בעשיינינונג, אַז דער בעטרעפענדער האָט בעלייגט דעם עקזאַמען אַלס געזעל פאַר דער עגזאַמינאַציאָנס-קאָמיסיע. שטעלט דער פּעטענט פאַר די דערמאָנ- טע „בעפעהיגונגס-בעווייזען“, בעקומט ער די „האַנדווערקער-קאַרטע“ און מעג זיך פערנעהמען מיט האַנדווערקעריי.

די עגזאַמינאַציאָנס-קאָמיסיעס וועלען עקזיסטירען ביי דער האַנדווערקער- קאַמער, וועלכע ווערט געשאַפען אויפ'ן גרונד פון א דעמאָקראַטישער וואַהל- אָרדינאַציע, וועגען וועלכער עס וועט מיר נאָך אויסקומען צו שרייבען.

א גרויסע בעדייטונג פאַר דער יודי- שען האַנדווערקערטום האָט דער פּאַראַ- גראַף 198 פון געזעץ, וואָס בעשטימט, אַז אין די ווײעוואָדזשטווען: וואַרשאַווער, לאָדזער, קיעלצער, לובלינער, ביאַליס- טאָקער, פּאָלעסיער, נאָוואָגרודער, ווילנער, וואָהלינער און די שטאָט וואַרשע האָבען דאָס רעכט צו פיהרען א זעלבסט- שטענדיגע האַנדווערקער-ווערקשטעל די אַלע האַנדווערקער, וועגען וועלכע די קאָמונאַלע מאַכט וועט בעשטעטיגען, אַז זיי האָבען געפיהרט א זעלבסטשטענ- דיגע ווערקשטעל פאַר דעם אַריינטרע- טען אין קראַפט פונ'ם אינדוסטריע-געזעץ און וועלכע וועלען פערציינען א אויס- געקויפטען פּאַטענט פאַר 1927 יאָהר.

גלייכצייטיג וועלען אין משך פון 5 יאָהר קענען פיהרען א זעלבסטשטענ- דיגע האַנדווערקער-ווערקשטעל די אַלע, וועלכע וועלען אויפווייזען, אַז זיי האָבען אין משך פון 6 יאָהר געאַרבייט ביי א מייסטער, וועלכער האָט זעלבסט- שטענדיג געפיהרט א ווערקשטעל.

דאָס דערמאָנטע מוז בעשטעטיגט ווע- רען דורך דער קאָמונאַלער מאַכט.

וואָס פאַר א בעדייטונג די דאָזיגע אַרטיקלען האָבען פאַר דעם יודישען האַנדווערקער, און וואָס פאַר א געפאַהר עס שטעהט פאָר פאַר די קליינע האַנד- ווערקער-ווערקשטעלען — אין קומענדי- גען אַרטיקעל.

לאָדז פּוצט זיך.

פעליעטאָן פון י. צבערזשאַנעק.

כ'בעדויער דיך, לאָדזער בירגער, איך פיהל מיט דיר דיין צער און ווהתאָג, וואו א שלאַק, וואו אַנ'אָנשיקעניש, וואו א צרה געהט עס אויס צו דיין פערוויכער- טען, פער'באַלעמוטען קאָפּ.

אַלע ביז-איצטיגע שלעק און אָנשי- קעניש זענען אָבער א זעראָ ש'בזעראָ אַקעגען דער נייער רעמאָנט-גזרה. די עפּידעמישע הממער-שמירעריי אויף דער גאַנצע פראָנט פּעטריקאָווער גאַס שטייגט איבער די אַלע ביז-איצטיגע צרות און פּרעניות, וואָס דו, לאָדזער בירגער, ביזט ביזאַהער אויסגעשטאַנען.

וואָס נאָך פאַרע בעקוועמליכקייט האָס- טו, א חוץ די גאַס? די שטוב איז דאָך פאַר א לאָדזער נאָר געמאַכט געוואָרען צום שלאָפען, וואָרום וועלכער לאָדזער בירגער קאָן זיך אָנגרעדען אַזאַ לוקסוס, ווי זיצען בייטאָג אין שטוב? פאַר א לאָדזער איז דאָס אַנ'אומגעגליכקייט.

דער סוחר טאָר נישט זיצען אין דער היים, ס'נוצט נישט פאַר'ן געזונד און אויך נישט פאַר דער רענטאַמע; זיצט ער אין דער היים, איז ער אונטערגעוואָר- פען פערשידענע „גיעספּאָדזשאַנקעס“: דע אַנ'עקוקיסטאָר, שטעטער א רעי- ענט, א בעל חוב, דער ווירט מיט דער עקס- מיסיע אין טאַש, אָדער גאָר דעם ווייב'ס שניידער, וואָס מ'גיט זיך נאָך פאַר דער פּאָראַטשיהריגער „זאַמינע“, וואָס זי זאָל לעבען האָט זיך געמאַכט צום קאָר- נעוואַל-סעזאָן, אָדער גאָר דער קצב, דער געוועלבער, די מילך-יודענע און אַנדערע נישט געוואונשענע געסט.

דער אינטעליגענט טאָר אויך נישט זיצען אינדערהיים, ער מוז עפּהיטען זיין „רעדע“ אין אַרבייטסלאָזען-פאָנד, ער קאָן נאָך א מאָל, חלילה, פערשפּעטיגען, וואָס זיך איהם מיט זיין בני-בית א גאַנצען חודש חלומ'ן פון בעטלער...

דאָס לאָדזער ווייבעל קאָן צוליב „פערשטענדליכע סבות“ נישט זיצען אינ- דערהיים, וואָס קאָן מען טאָן, משטייגע- געזאָגט, דערלעבען, זיצענדיג אינדער- היים, און וואַרטען אויף משיח'ן...

געהט מען זיך אין א זונען-טאָג אָבי- שפּאַצירען איבער דעם „דעפּטאַק“, זעהט מען א בעקאַנטען, מ'„קוקט“ זיך אַביסעל אי- בער, מ'כאַפּט זיך אַריין „נאַ טשאַרנען קאַווקע“, אָדער מ'זעצט זיך אַריין אין שאַניאַווסקי'ס סוכה, מ'זיצט אין דער אַנדיראַנעס-האַלב ביי א טישעל, מ'זופּט דורך א שטרוי קאַלטען מאַזאַגראַן און מ'וואַרט „אייגלען“; — א לאָדזער מיידעל קאָן נישט און טאָר נישט זיצען אינ- דערהיים.

היינט, א לאָדזער מיידעל טאָר בפירוש נישט זיצען אינדערהיים, וואָס וועלען די שכנות'ס זאָגען, מאָדיסטקעס, שוסטערס, פריזירערס און מאַניקוריסטקעס געטון, ווען די לאָדזער מיידעל וועט זיצען אינדערהיים!...

דאָס איז פון עקאָנאָמישען שטאַנד- פונקט, אָבער אויך פון „פּראַקטישען“ שטאַנדפּונקט טאָרען די לאָדזער מיידלאַך נישט זיצען אינדערהיים.

ווען מען בלייבט וואָלט געזעסען אינ- דערהיים און געוואַרט, ביז דער חתן וועט צו איהר קומען אין שטוב אַריין, וואָלט זי זיכער נאָך היינט געזעסען א מיידעל און וואָלט נאָך היינט בעטראַכט'ן אַנ'אַלטע-גאַרטען-פּאָלקע.

ווער שמועסט א לאָדזער בחור, טאָר אויך צוליב געוויסע טעמים נישט זיצען אינדערהיים, די לאָדזער שכנים, דאַרפט איהר וויסען, לאָזען זיך אוצר נישט אַזוי לייכט אַרויס פון די הענד, מ'ברענגט איהם צו פון כל טוב: בלאָנדינקעס, ברונעטקעס, שאַטינקעס און די דעלאַ- רען שיטען זיך, אָסור ביי ראָקפעלער'ן.

און דער לאָדזער בחור איז גראָד א בעלן אויף אַזא ביסעל דעלאַרען, ווען מ'זאָל איהם נישט געבען דעם „נאַר- וויששאַיע דאַנאָטאַק“... פאַר דעם חלק שוין ציטערט א לאָדזער בחור, ווי אַנ- אוועקענדניק פאַר סקלאַדקאָווסקי'ן, א לאָדזער בחור טאָר נישט זיצען אינ- דערהיים.

די היים פאַר א לאָדזער איז א סם המות, דער לאָדזער קאָן זיך אינ- דערהיים קיין אָרט נישט געפינען, זיין אָרט איז—די גאַס, דער לאָדזער לעבט אין דער גאַס און פון דער גאַס; די גאַס איז זיין היים, די גאַס איז „זיין“ און „איהר“ אויסלייזער פון אַלע צרות, שלעק און אָנשיקעניש.

* * *

קרימער לאָדזער בירגער, דיין לעצ- טער שטיץ-פּונקט איז געפאַלען. די גאַס, די פּעטריקאָווער גאַס, איז אויך פון דיר אַוועקגענומען געוואָרען, דאָס אָרט, וואו דער סוחר, אַרבייטער, ווייבעל, מיידעל און בחור האָט זיין אויסלייזונג געפינען, איז פון דיר אַוועקגענומען געוואָרען.

נישטאָ מעהר קיין מקום מנוחה פאַר דיר — מ'פּ ו צ ט!

אונזער מאַגיסטער סקלאַדקאָווסקי איז איינגעפאַלען א שמע קולנו, ס'געפעלט איהם נישט דאָס אויסזעהן פון די לאָ- דזער הייזער, ס'פּאַסט, זאָגט ער, דרעק- געשאַנק פון די לאָדזער מויערן, א מאָל פאַלט אַיין א סופיט און די שכנים פון דריטען מיט'ן צווייטען שטאָק „אַסימי- לירען“ זיך... ס'ווערט אַנ'אויסמישעניש, אַנ'„אויסטויש פון דער פּראָדוקציע“, ווי, להבדיל, ביים דור הפלגה, א מאָל געהט נאָר א מויער „פּורש פּ“ און א מאָל כאַפּט מען גלאַט אַזוי א באַלקען מיט די בלוי- מען-טעפּ אין קאָפּ אַריין.

א גאַסט אויף א וויל זעהט אויף א מייל, האָט מען זיך דערוואוסט, אַז סקלאַדקאָווסקי דאַרף בעזוכען לאָדז, האָט מען גענומען רייבען, פּוצען און שייערן, מ'רייסט שטיקער פון די ווענט, מ'האָט מורא פאַר דעם „גאַסט אויף א מייל“. א קשיא אויף די לאָדזער בעל- קענען!...

זינט מ'האָט זיך גענומען פּוצען און קראַצען, ביזוי נישט זיכער די גאַס אַדורכצוגעהען, זאָלסט געהען אויפ'ן טראָטואַר, קענסטו נאָך, חלילה, כאַפּען א בריק אין קאָפּ אַריין, אָדער דיין שוואַרצער אַנצוג זאָל פון דעם טינקוואַך- פּענזעל ווערען א „טעניס-קיטעל“, — שוואַרץ-ווייס...

זאָלסטו ווידער געהען אין מיטען גאַס, — דאַרפסטו דאָך פערבעראַטען א ביסעל קליין-געלד, דער „אינקאַסענט“, דער „אָרדנונג-היטער“, וואָס דיך באַלד הייסען ווייזען דיין פּאַס און דו וועסט בעקומען א „פּאָקוויטאַנציע“ פאַר נישט עפּהיטען די פאָרשריפטען.

וואָס בלייבט דיר, לאָדזער בירגער, אַליין, איבער זי אויפ'ן טראָטואַר נישט, געבען טראָטואַר אודאי נישט, אין מי- טען וועג קאָן דיר דער טראַמוואַי געבען „שלום עליכם“, הממ, וואו דען זשע געהט מען פאָרט?

קרימער לאָדזער בירגער! דאָס איינ- ציגע, וואָס דו האָסט געהאַט, דיין איינ- ציג מקום מנוחה האָט מען פון דיר צוגענומען.—

כ'פיהל מיט דיר מיט, לאָדזער בירגער!

א בילדעל פון יודישע געריכט אין רוסלאַנד.

אין כאַרקאָווער „שטערן“ געפינען מיר פאָלגענדען בילדעל פון כאַרקאָווער יודישען געריכט.

„זי איז אַנ'איינגעהויקערטע, מיט א צעקנייטשטע פּנים, וואָס זעהט אויס ווי שאָלעכץ פון א געבאַקטען עפּעל, און רעדען רעדט זי „האַלב יודיש און האַלבינע רוסיש“:

— דער סאָוויעטסקער זאַקאָן (געזעץ) — זאָגט זי — וועט נישט דערלאָזען, אַז אַנ'אַלטע מאַמע זאָל אויסגעהן פון הונגער און קעלט. און זי דערצעהלט, ווי אַזוי זי האָט איהר תכשיט אויפגע- האָדעוועט, ווי ער האָט געמאַכט און גע- מאַזעלט, ווי אַזוי זי האָט איהם געלערנט אין די שקאָלעס, אין די גימנאַזיעס און אוניווערזיטעטען און האָט איהם „פאַר א מענש געמאַכט“ און איצט וויל ער פון איהר נישט וויסען.

— הברים קודיעס (ריכטער) — שרייט זי אויס — פאַר א פּיצל קינד האָט איהר צעהלען „ליטאַנטען“ און אַנ'אַלטע קראַנקע מאַמע דאַרף געהן נדבות בעטען!

דער זוהן, דער תכשיט, ווייזט זיך אַרויס, איז א מענטש (ספּעציאַליסט) אַנ'- אינזשיניער. ער פערטיידיגט זיך, אַז ער גיט דער מאַמען פון צייט צו צייט צו עטליכע פינפערלעך.

— ער האָט מיר געגעבען פאַר'ן גאַנצען ווינטער 12 רובל — צעשרייט זיך די אַלטע.

— מאַמעשאַ, אויסקוקיטע, עס וואָס גיט סינאַגאָגאַ (מאַמע בערוהיגט זיך, דאָ איז אייך נישט דער בית-מדרש) — שטעהט נישט אָן דעם תכשיט דער מאַמעס יללות.

די אַלטע מאַמע צעוויינט זיך אויפ'ן קול. נאָך א קורצער בעראַטונג פּסק'נט דאָס געריכט:

— 20 פּראָצענט פון זיין געהאַלט דאַרף צאָהלען אַבראַם ליטמאַנאָוויטש זיין אַלטער מאַמען“.

אמעריקאנער אמבאסאדאר אין עגיפטען דעמיסיאנירט צוליב א דעדעקטיוו געשיכטע.

די געשיכטע מיט'ן בריף. — מען וויל איהם ארויס־גנב'ענען. — פאריז שטורעמט געגען אמעריקאנער אמבאסאדאר. — דער סוף פון דער געשיכטע.

(ספ. צום „לאדזשער טאגעבלאט") פון זלמן זילבערצווייג, תל-אביב

דער אמעריקאנער אמבאסאדאר אין עגיפטען ד"ר מארטין האל, איז געווען געצוואונגען צו געבען דעמיסיע פון זיין הויכען אמט, צוליב א — דעטעקטיוו געשיכטע. אפיציעל הייסט עס, אז דער אמבאסאדאר פערלאזט עגיפטען, ווייל דער קלימאט אין דאזיגען לאנד איז נים גוט פאר זיין פרוי.

ווי איהר זעהט, קומט א פרוי אויך אמאל צונוץ אין דער פאליטיק...

דאס איז אבער נישט מעהר ווי א תירוץ, די ריכטיגע סבה איז א פאליטישע און ווי איך האב שוין געזאגט, מיט א דעטעקטיוו - אונטערשלאק.

אין אמעריקא זענען פארהאן פיל אראבער, וואס שטאמען פון סיריען, און גראד אזוי ווי אירלענדער קעמפען אין אירלאנד צו ווערען באפרייט פון ענגלאנד, און קאנען אליין בעל-הבית'שווען אין אירלאנד, פונקט אזוי קעמפען די סירישע אראבער פטור צו ווערען פון פראנקרייך, וועלכע בעל-הבית'שעט איבער סיריען.

סיריען איז, ווי בעוואוסט, בזמן'ן וועלט קריג געווען א טייל פון טערקיי, גראד ווי פאלעסטינא איז אויך געווען א טייל פון טערקיי. אין ביידע לענדער איז דער גרעסטער טייל פון די איינוואוינער אראבער, און ווען דער קריג איז אויסגעבראכען, האבען זיי געגלויבט, אז זיי וועלען ווערען זעלבסשטענדיגע מלוכות. אבער ענגלאנד האט זיך צוגענומען פאלעסטינא אלס א מאנדאטען-לאנד, און זי איז דער מאנדאטאר (אויפזעהער, אפוטרופוס), פראנקרייך, ווידער, האט זיך צוגענומען סיריען, אויך אונטער דעם זעלבען אויסרייד.

אין ארץ ישראל איז אבער פארהאן א טייל בעפעלקערונג, וואס איז געבונדען מיט דער ענגלישער רעגירונג, דאס זענען די יודען, און די אראבער איז דעריבער נישט לייכט צו רייסען און נאמען פון דער גאנצער בעפעלקערונג פון פאלעסטינא. דערצו זענען אין ארץ ישראל נישט פארהאן קיין אינסטיטוציעס, וואס זענען געוועהלט געווארען דורך דער גרויסער אראבישער בעפעלקערונג, און וואס זאלען רייד'ן אין זייער נאמען, דאן זענען אויך א גרויסער טייל אראבער שוין איינגעוויליגט צו זיין אבהענגיג פון ענגלאנד, ווארום זיי האלטען, אז פאלעסטינא אליין איז ארים, און קאן זיך נישט אנטוויקלען אהן דער ענגלישער און יודישער הילף.

אין סיריען אבער איז אנדערש. דארט זענען די אראבער מעהר ארגאניזירט. דארט זענען נישט פארהאן קיין יודען, וואס אנטוויקלען דאס לאנד, און די סירישער דעריבער, אז פראנקרייך פרעגט דארט נאציאנאלע ארבייט, נאר נעמט ארוים. די סירישע פערלאנגען דעריבער, אז פראנקרייך זאל זיך אפטראגען צוריק אהיים מיט איהר ביסעל מיליטער.

אבער די פראנצויזען גלויבט עס נים 2 יאהר האבען די פראנצויזען געפיהרט מלחמה מיט די רעוואלוציאנערען, וואס האבען געקעמפט געגען איהר, און פראנקרייך איז ווייטער געבליבען אין סיריען.

די סירישער גיבען אבער נישט אויף זייער קאמף, נאר אזוי ווי זיי נויטיגען זיך אין הילף פון די אמעריקאנער אראבער, שיקען זיי ארום שליחים איבער דער גאנצער וועלט, וואו עס געפינען זיך נאך סירישער, מען זאל זיי געבען געלד און אונטערשטיצען דעם קאמף געגען פראנקרייך.

און אט איז לעצטענס פארגעקומען א קאנפערענץ פון די סירישע אראבער אין אמעריקא. פערשטעהט זיך, אז אויף אזא קאנפערענץ איז די בעסטע געלעגענהייט צו זאמלען געלד פאר דעם קאמף-פאנד אין סיריען.

אין עגיפטען וואוינט שוין איינגע יאהר א סירישער מיט'ן נאמען נאסים סיבא. ער איז א גרויסער סירישער פאטריאט און וואס ער קאן טוט ער כדי אונטערשטיצען זיינע ברידער און חברים אין זייער קאמף געגען פראנקרייך, מיט עך. ער איז אויך זעהר גוט בעפריינדעט געווען אין קאאהירא מיט'ן אמעריקאנער אמבאסאדאר אין עגיפטען, מר. ד"ר מארטין האל.

און דער סירישער וואוילט צום אמבאסאדאר און איהם ערקלערט, וואס פאר א וויכטיגע בעדייטונג עס האט די סירישע קאנפערענץ אין אמעריקא, און, אז ער וויל דארט אהין פאהרען, נאר אזוי ווי די סירישער אין אמעריקא האבען זיך שוין בעוויזען צו אמעריקאניזירען, דעריבער בעט ער א טובה ביים אמבאסאדאר, די טובה בעשטעהט און דעם, דער אמבאסאדאר זאל איהם געבען א רעקאמענדאציאנס-בריף צו די סירישער אין אמעריקא, אז זיי זאלען האבען צוטרויען צו דער זאך, וועגען וועלכער זייער ברודער פון עגיפטען קומט מיט זיי פארהאנדלען, און זיי זאלען געבען שטיצע פאר זייערע ארימע ברידער אין סיריען.

דער אמבאסאדאר האט פערגעסען אז ער געפינט זיך אין עגיפטען, א לאנד, וועלכע איז אויך נאך אין די הענד פון ענגלאנד, און אז ענגלאנד מיט פראנקרייך זענען פערבונדעטע, און אז לאמש אין מלוכה וואלט געוואלט דער אנדערער אנ'אויג ארויסנעמען, מאכען זיי אבער פאר דער וועלט דעם אנשטעל, אז זיי זענען גוטע ברודער. דער אמבאסאדאר האט אויך פערגעסען, אז אזא בריף איז א טויט-קלאפ פאר די פראנצויזען, און ער האט דעם סירישער געגעבען אזא בריף.

די זאך איז געשעהן און געהיים, נאר עס ווייזט אויס, אז עס איז שוין פארהאן אויף דער וועלט אזא אינסטרומענט, וואס דעקט אויף אלע סודות, און אזוי איז אויך דא געווען.

מען האט פון פאריז צו וויסען געגעבען קיין עגיפטען, אז מען טאר דעם סירישער בשום אופן נישט לאזען פאהרען קיין אמעריקא מיט דעם בריף, ווארום עס רעדט זיך, ווי די פראנצויזען וואס עס פינען אין סיריען, און מען האט דא באלד ארגאניזירט א גאנצע בארגע דעטעקטיוון, וועלכע האבען ביי דעם סירישען פיהרער צוגע'גנב'עט זיין פארטפעל, אבער דארט איז דער בריף נישט געווען.

נאך דער גנבה האט דער סירישער פיהרער זיך אנגעשטויסען, אז ער ווערט פערפאלגט פון פראנצויזישע אגענטען, און ער איז באלד דערויף אוועקגעפאהרען קיין אמעריקא.

ווי מען זאגט האט מען אויפ'ן וועג אויך געפרובט איינגיגע מאל ארויסצובעקומען דעם בריף פון אמעריקאנער אמבאסאדאר, אבער עס האט זיך נים איינגעגעבען, און דער סירישער פיהרער איז אויף אנגעקומען קיין אמעריקא.

די דאזיגע ידיעה איז באלד געמעלדען אין פאריז, און פון דארט האט מען טעלעגראפירט דעם פראנצויזישען באטשאפטער אין וואשינגטאן, ער זאל עפעס זעהען צוצונעמען מיטלען.

דער פראנצויזישער באטשאפטער אין וואשינגטאן האט באלד דערויף געמעלדעט דער אמעריקאנער רעגירונג, אז מר. נאסים סיבא, דער פיהרער פון די סירישער, איז א אינטריגאנט, א פערזאן, וועלכען מען קאן נישט האבען קיין שום צוטרוי. ער איז געקומען קיין אמעריקא מיט די סירישע אימיגראנטען געגען פראנקרייך, זאמלען געלד, כדי פארטזעצען דעם אויפשטאנד אין סיריען.

אבער הויפטזעכליך האט דער פראנצויזישער קאנסול אין זיין בריף געמארעגט דערפאר, אז דער סירישער שליח וויל אויפרעגען די אמעריקאנער געגען פראנקרייך מיט דער הילף פון א בריף, וואס ער האט איהם מיטגעגעבען דער אמעריקאנער אמבאסאדאר אין עגיפטען דערביי האט ער שוין נישט געזשאלעוועט נישט שעהן צו שילדערן די האנדלונג פון אמעריקאנער קאנסול.

אין וואשינגטאן האט דער בריף פון פראנצויזישען באטשאפטער געמאכט א אויפרוהר, און דער פערטרעטער פון אויסערן-מיניסטעריום האט בעשטעלט דעם סירישען דעלעגאט, קומען צו איהם אין קאנצעלאריע, און דארט האט ער ביי איהם געפאדערט דעם בריף פון אמעריקאנער אמבאסאדאר אין עגיפטען בלומר'שט צום דורכלייענען, אבער עס זענען אריבער איינגע טעג, און דער בריף איז מעהר נישט צוריקגעגעבען געווארען דעם סירישען שליח.

און אנהויב האט ער גאר געמיינט, אז ער בעקומט איהם צוריק, האט ער געשוויגען, אפשר ווען ער האט זיך ארומגעזעהן, אז ער וועט דעם בריף שוין נים צוריקבעקומען, האט דער סירישער שליח געמעלדעט די גאנצע געשיכטע צום אמעריקאנישען אמבאסאדאר אין עגיפטען.

דער אמבאסאדאר איז געווארען שרעקליך אויפגעבראכט פון דער געשיכטע, און ער האט זיך נאכגעפרעגט און וואשינגטאן, וואס עס איז דא געשעהן. און אזוי ווי דער ענטפער פון וואשינגטאן האט איהם נישט בעפרידיגט, האט דער אמעריקאנער אמבאסאדאר אין עגיפטען, מר. ד"ר מארטין האל זיך אנגעזאגט אין דעמיסיע, און פאר דער וועלט האט ער ארויסגעלאזט א מעלדונג, אז דאס טוט ער דערפאר, ווייל זיין פרוי קאן נישט וואוינען אין הייסען קלימאט פון עגיפטען...

ווען די סירישע קאלאניע אין עגיפטען האט זיך דערוואוסט, אז דער אמעריקאנער אמבאסאדאר איז געפאלען א קרבן צוליב זיי, איז א דעלעגאציע פון די אנגעזעהענסטע לייט באלד געקומען צו איהם, און איהם אויסגעדריקט דעם הערצליכסטען דאנק און נאמען פון אונטערדריקטען סירישען פאלק.

די גאנצע געשיכטע ווערט דערצעהלט אין דער אראבישער צייטונג „אל שורא" און איך קאן אייך נישט גאראנטירען וויפיל עס איז אין איהר פארהאן אמת און וויפיל אריענטאלישע פאנטאזיע. די דימיסיע איז אבער א פאקט.

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פול מערקווירדיגע איבערלעבענישען און ליידענשאפטען.

(42-טע פארטזעצונג).

אין דער זעלבער מינוט האט א דינער אנגעהויבען צו קלאפען גאנץ שטיל אין דער טיר.

— אריין! — האט דער גראף געזאגט.

דער דינער איז אריינגעקומען און געמעלדעט, אז אין פאדער הויז ווארט א יונגע דאמע, וועלכע וויל רעדען מיט'ן גראף.

די טיר האט זיך געעפענט און קלארא איז אריינגעקומען. זי איז גלייך צוגעלאפען צום פעטער, האט איהם ארומגענומען און אויסגערופען:

פעטער, ליבער פעטער!

— קלארא, דו ביסט עס? ווי קומסטו דא אהער? — האט דער אלטער מאן אויסגערופען — אך, וואס רעד איך? דו ביסט געוויס געקומען צו דיין ברודער בעזוכען!

— וואס מאכט מיין ברודער? לעבט ער נאך?

— ער לעבט, אבער ער איז זעהר קראנק.

— וואו איז ער? איך וויל איהם זעהן.

— יעצט איז אונמעגליך — האט דער אלטער גראף געזאגט — געפינט זיך אין גוטע הענט. מען דארף איהם נישט איבערראשען. עס קען איהם שאדען. איך מוז איהם פערברייטען, אז דו ביסט דא.

— איז ער ביי אייך אין הויז, אנקעל?

— ניין, ער ליגט אין וויענער האטעל. די דאקטוירים ערלויבען נישט, אז מען זאל איהם ריהרען פון ארט.

ער האט אנגעהויבען זי צו בעטען, זי זאל זיך א ביסעל אויסרוהען, זאל עפעס עסען און מארגען אין דער פריה וועט ער זי אפפיהרען צו איהר קראנקען ברודער.

דער גראף האט אריינגערופען א דינער און איהם געהייסען אנגרייטען א צימער פאר קלארא'ן. דאן האט ער זי ארויסבעגלייט אין זיין עס-צימער און געהייסען ברענגען עסען און טרינקען. קלארא האט זיך נישט בעריהרט צו קיין עסען און טרינקען. זי איז געזעסען צעשטערט און אויפגערעגט. דער גראף האט עס בעמערקט און איהר געזאגט:

— וואס איז דיר, קלארא? וואס ביסטו אזוי צעשטערט? איך ווייס, אז דו האסט ליב דיין ברודער און דו פיהלסט דאס אומגליק, וואס האט איהם געטראפען. איך פיהל עס אויך, אבער איך טראג עס שטארקער איבער. איך ליידע אויך, קלארא. איך בעהאלט אבער מיינע ליידען אין טיפען הארצען. איך ווייז זיי נישט ארוים. איך בעהאלט עס. איך פערטראג עס. זיי אויך שטארק קלארא!

קלארא האט אנגעהויבען וויינען. דאס איז געווען די איינציגע אנטווארט, וואס זי האט געקענט געבען אויף זיינע פראגען.

דער גראף האט זי ארומגענומען און זי אנגעהויבען צו קושען.

— בערוהיג דיך, קינד! — האט ער געבעטען — דערצעהל מיר, וואס דיר איז.

דו ביסט אומגליקליך, דו ליידסט, דו טראגסט א געהיימען שמערץ, פערטרוי איהם מיר, דיין אנקעל.

קלארא האט ארומגענומען דעם אלטען מאן און האט אראפגעלאזט איהר קאפ אויף זיינע פלייצעס. איינציגע מינוטען איז זי געזעסען צוגעטוליעט צו איהם און האט שטילערהייט געוויינט. ענדליך האט זי זיך א ביסעל בערוהיגט און געזאגט:

— איהר האט רעכט, גוטער און ליבער אנקעל! מיין הארץ איז מיר אזוי שווער, אז די טרעהרען פליסען אליין פון די אויגען. מיין ברודער ליגט קראנק און הענגט צווישען טויט און לעבען. עס איז אבער דא נאך אמנער, וועלכער איז אפילו נישט קראנק, אבער דאך זעהר אומגליקליך און בעדויערנסווערט.

— ווער איז ער? ווי הייסט ער? — האט דער אלטער מאן געפרעגט — מילייכט קען איך איהם העלפען?

— ער הייסט ארטור בארון פון באטיאני — האט קלארא געענטפערט.

— אך, איך ווייס! איך האב געהערט. געוויס האט מען ערלויבט עפעס א דאקומענט, וועלכער איז געווען זעהר וויכטיג פאר דעם בארון באטיאני.

— אך, ניין, עס איז נישט דאס אליין. מיט דעם בארון באטיאני האט פאסירט אנ'אנדער אומגליק, א גרעסערער אומגליק. איך קען עס אפט קוים ארויסזאגען, מיין ליבער אנקעל. דער בארון באטיאני געפינט זיך אין טורעם פון טעמעני.

דער אלטער מאן האט א ציטער-געטון.

— בארון פון באטיאני איז געווארען א חענקער? — האט ער אויסגערופען — אך, עפעס א ביזער גייסט פערפאלגט די דאזיגע פאמיליע. איך האב געקענט זיין פאטער. מיר זענען געווען די בעסטע גוטע פריינד. עס האט איהם געטראפען אנ'אומגליק. מען האט אויף איהם אנגעגעבען, אז ער איז א פעררעטער. ער האט בעמוזט אנטלויפען פון אונגארן. איך האב דעמאלט געטון אלץ, וואס א פריינד קען טון פאר איהם. עס האט אבער נישט געהאלפען. איך האב איהם נישט געקענט רעטען. איך האב איהם אפילו זעהענדיג צום מעהר נישט געזעהען. איך ווייס אבער, אז ער איז נישט קיין פעררעטער. ער האט געליטען גאנץ אונשולדיג. — יעצט האט מיט זיין זוהן פאסירט אזא אומגליק! ווי איז עס געשעהן? ווי קומט ארטור אין טורעם פון טעמעני?

קלארא האט איהם דערצעהלט אלץ, וואס זי האט געוואוסט, ווי אזוי ארטור איז געקומען אין טורעם פון טעמעני.

איך זעה, אז דו ביסט זעהר שטארק פעראינטערעסירט אין דעם שיקזאל פון בארון ארטור פון באטיאני. קענסט מיר נישט ערקלערן, אין וועלכער בעציהונג שטעהסטו מיט'ן בארון?

— איך ליב איהם ליבער אנקעל! מיר האבען געשוואוירען איינער דעם אנדערען ליבע און טריישאפט ביז'ן טויט.

דער גראף האט טרויעריג געשאקעלט מיט'ן קאפ.

— אומגליקליכעס קינד. — האט ער אויסגערופען — איך בעדויער דיך, איך בעקלאג דיך. איך זעה נישט אויס, ווי אזוי דו וועסט קענען האלטען דיין ווארט.

— אזוי? אויך דו אנקעל? — האט זי אויסגערופען — אויך דו זאגסט, אז מען קען ארטור'ן נישט העלפען. דאס האב איך פון דיר נישט ערווארטעט. איך בין געקומען צו דיר בעטען דיך, אז דו זאלסט זאגען א גוט ווארט פאר ארטור'ן, פאר'ן קייזער. אך, אנקעל, דו ביסט שוין אלט. דו האסט קיין קינדער. דו פיהלסט נישט, ווי עס טוט וועה, ווען א יונגער מענש דארף פערברענגען זיינע יאהרען אין א פערשלאסענעם טורעם. — וואס איז שטארבען? שטארבען איז גארנישט. מען לייד שמערצען איינציגע מינוט און אלץ נעהמט אריבער. לעבען און ליידען — דאס איז אנ'אומגליק. לעבען, פיהלען און דענקען און דער זיין פערשלאסען פון דער גאנצער וועלט — דאס איז א שמערץ. דאס הייסט ליידען! אך, איך קען איהם נישט פערגעסען! עס איז מיר אונמעגליך איהם צו פערגעסען. זאג מיר, ליבער גוטער אנקעל, הילפסטו עפעס טון פאר זיין בעפרייאונג?

(פארטזעצונג קומט).

רעדאקטאר פון א יודיש וואכענבלאט שמד'ט זיך; פויער-יונג איז זיך מגייר.

טרויעריגע און פרעהליכע פאסירונגען אין א פרומער יודישער קהלה אין אונגארן.

מ. פעששעס דערצעהלט אין „טאג": אנ'אפיציעלע סטאטיסטיק וועגען די געמישטע חתונות אין בודאפעסט, גיט א טרויעריג בילד פון דעם דעגענעראציע-פראצעס, אין וועלכען דאס אונגארישע יודענטום געפינט זיך די לעצטע יאהרען. דאס מאדיאריזירטע און אסימילירטע יודישע לעבען פאדערט טאג-טעגליך נייע שמד-קרבנות.

אין שמד-פאל האט דארט ארויסגערופען א גרויס אויפזעהן. ערשטענס, איז ער פארגעקומען נים אין בודאפעשט נאר אין דער אלטער יודישער קהלה וואיצען, וואס איז וועלט-בערימט מיט איהר ישיבה. אויך איז דער משומד נים קיין צנועער, ווי דוקא דער דירעקטאר פון דער יודישער בירגער-שול, פערדינאנד סעקעלי וועלכער האט זיך גע'שמדט נים ביחידות, נאר אינאיינעם מיט זיין יודישער פרוי, און נים פסח און זיינע פון דער הוים, נאר מאקע אין דער קאטוליש קירך פון וואיצען.

דאס שטייגען איבער דעם דאזיגען פאל ווערט נאך גרעסער, ווען מען דערוויסט זיך, אז דער זעלביגער פערדינאנד סעקעלי איז דערצו נאך אנ'ערנסטער שרייבער, וועלכער האט אליין ארויסגעגעבען א יודיש וואכענבלאט אויף אונגאריש און האט געשריבען פלאם-פייערדיגע ארטיקלען און בראשורען, פערטיידיגענדיג מוטיג די רעכט פון די יודען, נים קוקענדיג אויף דעם קריסטלך-נאציאנאלען קורס. ער האט אויך גענומען דעם מוט ארויסצוטרעטען עפענטליך און א ספעציעלער שריפט געגען דעם „נומערוס קלאוזוס" אין אונגארן, פאר וועלכען דאס אונגארישע געריכט האט איהם אנגעקלאגט און פערמישפט צו א האלבען יאהר געפענגניש.

וואס האט סעקעלי'ן געטריבען צו דעם שמד? אויף דער דאזיגער פראגע ענטפערן די אונגארישע צייטונגען מיט א לאנגער געשיכטע.

פערדינאנד סעקעלי, ב.ז. צום קריג א לעהרער אין א מלוכה'שער מיטעל-שול אין בודאפעשט, האט דאן צוליב זיין יודענטום פערלוירען זיין שטעלע. שפעטער איז ער פון דער וואיצענער יודישער קהלה בעשטימט געווארען אלס דירעקטאר פון איהר בירגער-שול. אין וואיצען איז סעקעלי געווארען א יוצא ונכנס ביים דארטיגען ראבינער, פאלאק, און ער האט זיך געדרעהט ארום דעם ראבינער'ס טאכטער. דאס מיידעל האט זיך אינטערעסירט, און סעקעלי האט זי ליב, און דער רב האט אין הארץ אודאי שוין געהאפט צו פער'קנס'ן זיין גוט אנבריישעהניגע טאכטער מיט דעם דירעקטאר.

די דאזיגע האפנונגען זענען אבער אין זיין טאג צושטערט געווארען: סעקעלי האט חתונה געהאט מיט אנ'אנדער יודיש מיידעל, א לעהרערין אין דער זעלבער שול.

פון אט דער צייט אן האט זיך סעקעלי'ן געקויפט די שנאה פון וואיצענער רב. ער האט אונטערגענומען געגען איהם א קאמף, מיט גאנץ איסטאפעליגע און נים-יודישע מיטלען.

פלוצים איז סעקעלי א[רעסטירט] געווארען, כדי אבצוזיצען זיין שטראף פאר דער שריפט געגען „נומערוס קלאוזוס". אזוי ווי מען האט דעם רב חושד געווען, אז ער איז שולדיג אין דעם ארעסט, האט ער זיך גענומען אין אנ'עפענטליכער רעדע פון דער בימה ריינוואשען פון דעם חשד. אין דער זעלבער רעדע האט אבער דער רב סעקעלי'ן עפענטליך פארגעווארפען, אז ער פיהרט זיך אויף נים יודישליך. א דאנק דעם ראבינער האט די יודישע קהלה אבגעזאגט סעקעלי'ן פון זיין פאסטען בעת ער איז געזעסען אין תפיסה.

דא איז געשעהן א גאנץ אונגעריכטע מעשה זאך: נאך א זיבען-וואכיגער תפיסה האבען די גייסטליכע פארשטעהער פון די דריי קריסטליכע געמיינדען אין וואיצען, אינאיינעם מיט דעם דארטיגען בירגערמייסטער און אקטעצעיסט צו הארטמי'ן א נגנאר-בקשה לטובת דעם ארעסטירטען סעקעלי'ן. און הארטמי האט איהם טאקע באלד געשאנקען די רעשט פון דער שטראף.

דריי טעג נאך זיין בעפרייט ווערען פון דער תפיסה איז סעקעלי אינאיינעם מיט זיין פרוי, פלוצלינג געקומען אין בית-דין-משפט און דא האבען זיי דעם רב באלד מיטגעטיילט, אז זיי פערלאזען דאס יודענטום. א קורצע צייט שפעטער האבען זיך ביידע אין דער קאטאלישער קירך גע'שמד'ט.

עס איז נים קיין ספק, אז דער וואיצענער רב איז זיין קאמף געגען סעקעלי'ן, האט א געוויסען חלק אין דעם מאראלישען צוזאמענבראך פון דעם מאן.

די איבריגע ארבייט האט געטון, ווי עס ווייזט אויס, דער תפיסה-גייסטליכער, וועלכער האט זיך מיט'ן דורכפיהרען דעם שריט ביי הארטמי'ן געשילדערט סעקעלי'ס דאנק, אלס זיין רעטער און בעפרייער.

פון דער אנדערער זייט ווייזט אבער גראד דער פאל, ווי וואקליג פעראנטווארטליך ס'איז דאס יודענטום אפילו אין די קרייזען פון די יודישע לעהרער און ערציהער אין אונגארן. ווי אזוי קאן מען שוין האפען, אז דער יונגער יודישער דור זאל שטארקער און דויערהאפטער צוגעבונדען ווערען צום יודענטום, ווען זיינע לעהרער און מדריכים אליין בוימען דאס יודענטום, ווי א קלייד?

ווי ס'ווייזט אויס האלט דער רבונו של עולם זיין רעכטע האנט איבער דער פרימער שטאט וואיצען, האט ער זי געשטראפט מיט דעם טרויעריגען שמד פון דירעקטאר סעקעלי, האט ער איהר פון דער אנדערער זייט אבגעשאנקען א גרויסען נחת-רוח, בעשערענדיג איהר אנ'עכטען מאדיארישען בחור אלס גר-צדק. און דאס איז מע ברען פון די אונגארישע וואכ-נזארדיסטישע פארגאזעטען אויף דער הילפלאזער יודישער בעפעלקערונג ארום בודאפעסט, איז אנ'אונגארישער פויער-יונג, גבריאל נאגי געלאפען פון פאלעסלאש גלייך אין דער וואיצענער ישיבה.

(ענדע זעה זייט 6).

לאדזער כראָניק.

בודזשעט-קאָמיסיע ביי דער קהלה.

(ג) נעכטן איז אין דער קהלה פאָרגעקומען די קאָנסטיטואירונגס-זיצונג פון דער נייער בודזשעט-קאָמיסיע, וואָס האָט דעם אויפטראַג אין משך פון 7 טעג פאָרצושטעלן דער קהלה-פערוואַלטונג אַ פּראָיעקט פון בודזשעט פאַר'ן לויפענדען יאָהר. אַלס פּרעזעס פון דער קאָמיסיע איז געוועהלט געוואָרן פּרנס אליי קארא, אַלס וויצע-פּרעזעס — פּרנס ראובן האַפטאַן.

די וואַהלען צום ציוניסטישען לאַנד-צוזאַמענפאָהר.

ווי עקאַנט וועלען די וואַהלען צום ציוניסטישן לאַנד-צוזאַמענפאָהר אָפּגעהאַלטן ווערן אויף זונטאג, ד. 26 ה. ח. א.ז צוזאַמענהאַנג מיט דעם, איז אויך אָפּגעלעגט געוואָרן דער טערמין פון רעקלאַמאַציעס צו היינט און אויך פון אָפּגעגעבענע קאַנדידאַטען-ליסטעס ביז מאָרגן, דאָנערשטאָג, 6 נ.מ.

אין די ציוניסטישע קרייזן איז צו זעהן מערקבאַר אַ געהעריגען אינטערעס צום לאַנד-צוזאַמענפאָהר, וואָס וועט זיך עפענען אין וואַרשע ד. 3. יולי און וועלכער האָט צו בעטראַכטן וויכטיגע אַקטועלע פראַגען.

136 מיטגלידער אין די שאַצונגס-קאָמיסיעס

אויף אַ פאַראייניגטער ליסטע פון די סוחרים-פאַראיינען.

(ע) אין סוחרים-פאַראיין (פּעטריקאַווער 73) איז פאַרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען אַן איינהייטליכער קאַנדידאַטען-ליסטע צו די שאַצונגס-קאָמיסיעס פון אומזאַץ-שטייער פאַר די נייע 12 פינאַנץ-אַמטן. אין דער קאָנפערענץ האָבן זיך בעטייליגט פאַרשטעהער אויך פון סוחרים- און פאַבריקאַנטן-פאַראיין (פּעטריק. 10), דעטאַליסטן-פאַראיין (פּעטריק. 31) א. אַנד.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז צוגענומען געוואָרן די בלאָק-ליסטע, אויף וועלכער ס'פיגורירן 136 קאַנדידאַטן פון די גרעסערע לאָדזשער סוחרים-פאַראיינען. אַ דאַנק דער דאָזיגער אַקציע וועלן 90 פּראָצענט מיטגלידער אין די נייע שאַצונגס-קאָמיסיעס זיין פון דער פאַראייניגטער בלאָק-ליסטע.

* * *

(ג) היינט מיטוואָך ווערט פאָרקומען די אַגרונלטינגע בעראַטונג פון די יודישע קליינהענדלער-אָרגאַניזאַציעס, וועלכע וועט אָננעמען אַ בעשלוס בנוגע אַן איינהייטליכער ליסטע, וואָס זאָל אַרומנעמען די קליינהענדלער-פאַראיינען פון אגראַדאָווע 10 און זאַוואַדזקע 5, פּאָלאָניאַל-הענדלער-פאַראיין, ציגעל-גאַס 15, קליינהענדלער-פאַראיין פּעטריקאַווער 6 און גאַלאַנטעריע-הענדלער-פאַראיין זגערזשער 28. גלייכצייטיג בעראַטן זיי נאָך וועגן אַ פאַראייניגטער ליסטע צו די שאַצונגס-קאָמיסיעס איינציגע סוחרים-פאַראיינען, קליינהענדלער-פאַראיין אגראַדאָווע 10 און צענטראַלער האַנדווערקער-פאַרבאַנד פּאָלודניאָווע 4. אין די פאַראייניגטע ליסטע קריגן האָפט מען, אַז די אינטערעסירטע האַנדלונגען וועלען האָבן גינסטיגע רעזולטאַטן.

ווי מיר דערוויסן זיך, וועלען די ליסטעס פון פאַרשטעהער צו די שאַצונגס-קאָמיסיעס מוזן אונטערגעשיקט ווערן קיין וואַרשע. די רשימות פון די נאָמינירטע מיטגלידער צו די קאָמיסיעס וועט דאַן דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום אָפּשיקן צו דער לאָדזשער פינאַנץ-קאַמער.

ווער דאַרף זיך שטעלן אויף די פּאָבאָר-קאָמיסיעס?

היינט דאַרפן זיך אויף דער ערשטער פּאָבאָר-קאָמיסיע אויף טראַוגוטא 10 שטעלן די פּאָבאָר-אנגעהעריגע פון יאָהרגאַנג 1906, וואָס וואוינען אין שטח פון 1-טען ביז 7-טען קאָמיסאַריאַט— און וואָס זייערע נעמען הויבן זיך אָן פון די ליטערעס:

L. Ł. M. N.

אויף דער צווייטער קאָמיסיע אויף זאַקאָנטנא 82 דאַרפן זיך היינט שטעלן די פּאָבאָר-אנגעהעריגע פון יאָהרגאַנג 1906, וואָס וואוינען אין שטח פון 8-טען ביז 14-טען קאָמיסאַריאַט און וואָס זייערע נעמען הויבן זיך אָן פון די ליטערעס:

T. U. W. Z. Ż.

ווי אַזוי די קראַנקען-קאַסע אַנגאַזשירט קוואַליפיצירטע אַנגעשטעלטע

ערקלערונג פון די פערוואַלטונגס-מיטגלידער ראַפּאַלסקי, מילמאַן און וואָוויראָ.

(ב) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קראַנקען-קאַסע וועלען די ראַטמענער ראַפּאַלסקי, מילמאַן און וואָוויראָ אַריינטראָגן פאָלגענדע ערקלערונג:

אויף דער פאַרלעצטער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע איז אַרומגערעדט געוואָרן די פראַגע וועגן אַנגאַזשירן אַן אַנגעשטעלטן אין דער לעגאַלישער אָפּטיילונג, אַן אַנזשעניר פון לעגיע. לויט'ן פאַרשלאַג פון דירעקטאָר האָט מען דעם אַנגעשטעלטן ... שטימט נאָך אַ קלענערע שלירות, ווי זיין פאָרגייער, וואָס האָט צוליב'ן קליינעם געהאַלט פערלאָזן דעם פּאָסטן.

צוליב דעם, וואָס דער דאָזיגער פּאָסט איז נישט קיין איינציגער, ערקלערן מיר, אַז דאָס איז אַ גרינגשעצונג לגבי רעכט און קוואַליפיצירטע פּאַר און אַ שטרענגע מעטאָדע, וואָס מען אַזאַ מענשען מיט וויסן פון דער קראַנקען-קאַסע. גלייכצייטיג זעגען מיר אויסגעשטימט אונטערצושטרייכן, אַז די ... פון די אינדוסטריעלער, וואָס זיינען אויף איינער פון די פאַרלעצטע זיצונגען פאַרגעשלאָגן דער פערוואַלטונג, אַז זיי ... קוואַליפיצירטע אַרבייטער, איז אַ צבועות'דיגע, ווייל זיי האָבן זייער כלומר'שטן פאַרוואָרף געמאַכט צוליב דעמאַגאָגישע צוועקן.

אַ ראָמאַן פון לאָדזער שריפטשטעלער ישראל רובין.

(ג) פאַר אַ קורצן לויטערסטען האָט דער לאָדזער יונגער שריפטשטעלער ישראל רובין די טעג פאַרענדיגט אַ פאַרענדיגטן גרויסען ראָמאַן „מענשען און ווינד". אין דעם ווערק, וואָס ענטהאַלט לערך 20 דרוק-בויגן, האָט דער מחבר געשילדערט די גורלות פון אַ גאַנצער ריי מערקוואַרדיגע פּערזאָנען, וואָס האָבן דערלעבט די נאָך-מלחמה-צייט, מיט אַלע איהרע צרות, דחקות'ן און פּלאָגענישן. דער מחבר שילדערט אין אַ פּשוט'ער, אָבער אמת-דערצעהלענדער פאָרם דעם זנ-זאַגונגען מאַטערעם לעבענס-וועג, וואָס איז פול מיט איבערגעוועהנליכע, שפּאַנענדע איבערלעבונגען פון מעהרערע טעגליכע נפשות, וועלכע געהען דורך אין דער נאָך-מלחמה-תקופה שבעה מדורי גיהנום און קאָנען סוף כל סוף פאַר זיך נישט געפינען קיין תיקון. דעם בולט'סטען אויסדרוק פון די אַלע ליידן פערקערפּערט דער מחבר אין דער קראַפטפול-געשילדערטער הויפּט-פיגור פון געפיינגטען דעמאָבילזירטען זעלנער, וועלכער איז, אַזוי צו זאָגן, די ברענענדיגע וואָגשאַל פון דעם שוידערליך-טראַגישען נאָך-מלחמה-פּעריאָד.

דאָס ערשיינען פון ישראל רובינ'ס ראָמאַן וועט זיין אַ וויכטיגער בייטראַג צו אונזער ליטעראַטור.

ווי זעהט אויס דער עקספּאָרט פון לאָדזער סחורות?

קיין רומעניען זיך פערקלענערט. קיין כינאַ און יאַפּאַן זיך פערשטאַרקט.

(ע) צוליב דעם איינגעפיהרטן צאָל אויף פוילישע סחורות אין רומעניען, איז דער עקספּאָרט פון לאָדז קיין רומעניען אין חודש מאַי אויף אַ סך געפאַלען — בערך 3 מיליאָן זל. לגבי אַפּריל.

דאַגעגען האָט זיך אין דעם חודש פאַרגרעסערט דער עקספּאָרט אויפ'ן ווייטן מזרח, קיין יאַפּאַן און כינאַ.

לויט דער מיינונג פון די אינטערעסירטע קרייזן, בעדראָהט דער צאָל-טאַריף אין רומעניען נישט שטאַרק דעם לאָדזער עקספּאָרט פון טעקסטיל-סחורות — דער גרויסער אונטערשייד אין עקספּאָרט פון מאַי אין פערגלייך מיט אַפּריל ערקלערט זיך דערמיט, וואָס די סוחרים האָבן אין אַפּריל זיך מקדים געווען און איינגעקויפט פיל סחורות, איידער דער צאָל-טאַריף איז אַריין אין קראַפט.

לעצטענס האָבן שוין אין לאָדז געווילט די פאַרשטעהער פון אַ גאַנצער ריי רומענישע האַנדל-פירמעס, וואָס האָבן געמאַכט גרויסע בעשטעלונגען אויף ווינטער-סחורות און טוכער.

איינברוך-גנבה אין אַ גמינע-קאַסע נעבען לאָדז.

פּאָליציי-הונט ענטדעקט די איינברעכער.

(פּ) אין דער פאַרגאַנגענער נאַכט האָבן גנבים אויסגעפיהרט אַ דרייסטע איינברוך-גנבה אין דער גמינע-קאַסע אין דאָרף גאַספּאַדאַזש (ביי לאָדז).

די גנבה איז בעמערקט געוואָרן אין דער פריה דורך די בעאַמטע. די לעצטע האָבן וועגן דעם מיטגעטיילט דעם פּאָליציי-קאָמענדאַנט פון לאָקאַלער קרייז, ה' נאָוואַק, וועלכער איז צוזאַמען מיט'ן סמאָראַסקאַ ה' רושקאָווסקי אַנגעקומען אויפ'ן אָרט פון דער גנבה.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, האָבן די גנבים נאָכ'ן אויפברעכען די קאַסע זיך דערשראָקן פאַר אַן אַנקומענדען אויטאָמאָביל און זענען אַנטלאָפן מיט נאַרנישט. אין דער קאַסע האָט זיך געפינען עטליכע טויזנט זל.

צוליב דעם חשד, אַז דער סטרוזש ראַדאָנעמקי, האָט געהאַט אַ יד אין דער גנבה, איז ער גענומען געוואָרן אויף אַ קרייז-פערהער, און ער האָט זיך מודה געווען, אַז ער האָט די גנבים געגעבן אינפאָרמאַציעס.

מיט דער הילף פון'ם פּאָליציי-הונד „לאָרד" איז די פּאָליציי שוין געקומען אויף די שפּורען פון די איינברעכער.

פּייערליכער אַקט אין „פילהאַרמאָניע"

פון פונאַנדערטיילען מאַטורעס פאַר די שילער פון יודישע גימנאַזיעס.

(ג) אין פילהאַרמאָניע-זאַל איז נעכטן נאָכמיטאָג פאָרגעקומען די פּייערליכע פונאַנדערטיילונג פון מאַטוראַס פאַר די אַבּיטוריענטן פון די לאָדזשער יודיש-נאַציאָנאַלע גימנאַזיעס. צו דער דאָזיגער פּייערליכקייט האָט זיך פאַרזאַמעלט אַ גרויסער עולם פון עלטערן, שילער און איינגעלאַדענע געסט.

די פּייערליכקייט איז געעפנט געוואָרן מיט'ן אָפּשפּילן דורכ'ן שילער-אָרקעסטער דעם פּוילישן הימן און „התקוה". אַ מיידעל-כאָר האָט דאַן געזונגען עטליכע העברעאישע לידער, בעגלייט אויפ'ן קלאַוויר דורך פּראָפ. פּוזנער.

דערויף הויבט זיך אָן די אָפיציעלע צערעמאָניע. ביים פּרעזידיום-טיש פאַרנעמען ערטער די ה"ה: דיר. בראַנדשטעטער, דיר. רינגער, דיר. פּערלמאַן, יצחק גומפּערטמאַן, ג. גיימאַן, קאַראַמשינסקי, ליבראַנינצקי, אינגעלשטיין, פּ. פּינבערג, ד"ר ראַבינאָוויטש. אין אַ דאַנקרייז זיצען אַרום די לעהרער פון אַלע דריי גימנאַזיעס. אונטער אַלעמענס קאָפּ פלאַטערן די שעהנע פאָהנען פון די גימנאַזיעס.

ה' ד"ר ראַבינאָוויטש עפענט (אין פּויליש) אין'ם נאָמען פון דער קוראַטאָריום פון די יודישע מיטעלשולען די פּייערליכקייט און גיט דאָס וואָרט דעם רעדנער בראַנדשטעטער, וועלכער בעגריסט זיך (אויך אין פּויליש) אין אַ לאַנגער רעדע מיט די אַבּיטוריענטן פון דריי גימנאַזיעס, אויפמונטערנדיג זיי אויף דעם וויכטיגן איבערגאַנג, וואָס עס טרעט אַרויס אונטער זייער לעבען.

עס רעדן דאַן די דירעקטאָרען פון ביידע מענער-גימנאַזיעס, די ה"ה רינגער און פּערלמאַן, וועלכע בעגריסן זיך מיט די אַבּיטוריענטן, אויפמונטערנדיג זיי פאַר אַ ווייטערדיגן פּראָדוקטיוון לעבען. בעזונדערס האָט פּראָפ. רינגער געוואָרנט פאַר דער געפאַהר פון אַסימילאַציע.

נאָך די רעדעס פון די דירעקטאָרען איז אַרויס אַ צוג פון אַבּיטוריענטן אויף דער עסטראַדע, בעשענקענדיג מיט בלומען די דירעקטאָרען און די פּרעזידענטינע לעהרערס. די ... איז ממש פאַרשאַטן געוואָרן מיט בלומען.

אַבּיטוריענטקע לאַבאַנסקאַ האַלט דאַן אַ רעדע אין העברעאיש. זי דאַנקט די לעהרער און די פערוואַלטונג פון דער גימנאַזיע פאַר זייערע לייסטונגען אויפ'ן שול-געביט, בעזונדערס דאַנקט זי אין'ם נאָמען פון אַלע אַבּיטוריענטקעס דעם פּרעזעס ד"ר בראָדי (ד"ר בראָדי איז אַבוועזענד צוליב זיין קראַנקהייט) און אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם לעגט זי אַרויף אַ שיינע פאָהן פון דער פּוילישן-גימנאַזיע. ווייטער פלאַמען אין אַפּלאָדיסמענטן.

עהנליכע רעדעס האַלטן אויך אַבּיטוריענטן פון דער ערשטער און צווייטער מענער-גימנאַזיע און זיי בעשענקען מיט בלוי-ווייסע פאָהנען די שול-פאָהנען. בעת די רעדעס פון די שילער איז בעשעהרט געוואָרן דורך אויפשטעהן פון די ערשטע דער אַנרעגונגען פון פּראָפעסאָר פּראַמפּערן-בונימאָוויטש.

ביי אַ גרויסער שפּאַנונג איז זאָל פאָרגעקומען די פערטיילונג פון די רעספּעקטיווע צייגנישן דורך די דירעקטאָרען און וויצע-פּרעזעס פון פערבאַנד ד"ר ראַבינאָוויטש.

מיט שפּילן „התקוה" דורכ'ן שול-אָרקעסטער פערענדיגט זיך די פּייערונג.

* * *

אין דער ערשטער יודישער מענער-גימנאַזיע פון פאַראיין פאַר יודישע מיטעל-שולען אין לאָדז האָבן דאָס יאָהר בעקומען מאַטורא-צייגנישן אַלע שילער פון דער אַכטער קלאַס און געמלדיג:

זלמן הירש אַלעקסאַנדראָוויטש, יעקב פּאַדזשעלאַוועסקי, יצחק באַגרעג, נחום בימקאַסקי, יהושע בורנשטיין, וואָלף גאָלדבערג, יהודה גאָלדבערג, משה וויינר, דניאל כהן, אליעזר לאַזשינסקי, הירש ליפער, אברהם ליטווין, שמואל מעך, מיכאל נוינאַלדבערג, חיים יוסף סדראַלסקי, שמואל סוניצקאַ, יצחק פּרעסבערגער, לוי עפּראַן, שלמה זלמן פּושינסקאַ, שלום זלמן פּראָוועס, בנימין צוילכער, מרדכי צוממער, משה קאַלאַסקי, אליהו קאַממאַשאַווסקי, יוסף קאַרפּמאַן, שמחה ראַזמאַן, ישראל דוד שטאַם, חיים שטאַרקמאַן, אליהו שטאַרגאַר, וואָלף שעכס, ישראל שטולבוים.

ווער זענען די ראַזיגע „האַנד-ווערפער"?

(:) נעכטן 9 אָוונט האָט אויף וואָלבאָרסקא-גאַס אויסגעבראָכן אַ געשלעג צווישען איניגע אומבעקאַנטע פּערזאָנען. זעהענדיג פון ווייטן פּאָליציי, זענען די שלעגער זיך פונאַנדערגעלאָפן. אויף'ן „קריגס-פּלאַץ" זענען איבערגעבליבן דער צעבלוטיגטער יחיאל קאָלסקי, אַ שוסטער פון קאָלמא 3, און דער שניידער יוסף טענצער פון קאָנשטאַנטינער 5. די פערוואונדעטע האָבן צו ערליכע וואונדן אין די קעפּ, אין פּנים און אין די הענד.

די שלעגער זענען געזוכט פון דער פּאָליציי.

3 לאָדזער אין פערוואַלטונג פון פּע"באַנד פון די הויז-בעזיצער.

(פּ) אויף דער להערענעכטיגער פערזאַמלונג פונ'ם הויפּט-ראַט פונ'ם פערבאַנד פון די הויז-בעזיצער-פאַראיינען, איז געוועהלט געוואָרן אַ נייע פערוואַלטונג. פון לאָדז זענען דרייען אין דער פערוואַלטונג: ה' באַרטשאַק, ה' לעחיצקי און אין דער רעוויזיאָנס-קאָמיטע ה' סוליגאָווסקי.

טרויער-אַקאַדעמיע צו ד"ר שמחונים יאָהרצייט.

היינט, צום ערשטען יאָהרצייט פון אונפערגעסליכען דר. יעקב נפתלי שמחוני ז"ל, אָרדנט איין די פערוואַלטונג פון דער געזעלשאַפט פאַר יודישע מיטעל-שולען אין לאָדז צוזאַמען מיט די דריי יודישע גימנאַזיעס אין לאָדז אַ טרויער-אַקאַדעמיע אין זאַל פון יודישען פרויען-גימנאַזיום פּיראַמאָוויטש 7.

נשמה-כאַפּערס ביי דער אַרבייט.

ווי מיר דערוויסן זיך, פיהרען די מיסיאָנערן לעצטענס אַ אַגיטאַציע אין סטאַשיץ-פּאַרק, פערטיילענדיג די בראָשור „ווי זאָלען מיר איהם דערקענען", זיי בעמיהען זיך אַריינצונאַרען אַרבייטס-לאָזע, צוזאָגענדיג זיי הרים וגבעות.

וואַהלען אין 160 גמינעס.

(פּ) נעכטן האָבן זיך אָנגעהויבן די וואַהלען צו די גמינע-ראַטן אין דער לאָדזשער וואָיעוואָדזשאַפט.

אין משך פון אַ וואָך צייט וועלען פאָרקומען וואַהלען אין 160 גמינעס.

אַ בריה אין רעדאַקציע.

חשובה רעדאַקציע!

ערלויבט אונז דורך דער פערמיטלונג פון אייער חשוב'ער צייטונג זיך צו געוואָנדן מיט'ן לאָדזשער יודישען עולם. פערענדיגענדיג דאָס שפּילען אין לאָדז און פּראָווינץ, דאַנקען מיר אונזערע בעזונדערע און פערערער פאַר דער וואַרעמער אויפנאַהמע און בעציהונג, וואָס זיי האָבן אַרויסגעוויזן צו אונז בעת אונזער שפּילן אין לאָדז. אונזערע פריינד זאָגן מיר: אויף ווידערזעהן, האָפענטליך אין הערבסט.

ביי דער געלעגענהייט ערלויבט אונז אויסצודריקן אונזער דאַנק דעם „לאָדזשער טאָגעבלאַט" פאַר זיין בעציהונג צום יודישען טעאַטער בכלל און צו אונז בפרט. און דעם געשעפטס-פיהרער ה' בעזמאַן פאַר זיין עהרענהאַפטע און טיכטיגע אַנפיהרונג.

מיט דרך ארץ:

אַניעלאַ, בערניטשעווסקאַ, פּאָליאַ און ראַבינאָוויטש.

וואָס ווערט היינט געשפּילט אין די טעאַטערן און קינאָס?

שטאָטיש טעאַטער: — „ניט טויטבע סיין נישטיגע דוויזיק".

זומער-טעאַטער אין סטאַשיץ-פּאַרק — „פּאַטענטע רעקלאַמע".

פּאָפּולאַרני: — „ביצוויניאַנטקאַ"

לונאַ — „די געהיימניש פון בודואַר פון דער גרעפין ל."

גראַנד-קינאָ: — דער שוואַרצער פּרלער.

נאָוואָשטשי: — „אַ פרוי—אַ שפּיאָן".

אַפּאָלאָ און קאָרסאָ — „אונזער וועהטאָג".

איבערגעלאָזט אַ ווייב מיט צוויי קינדער און ענטלאָפן מיט אַ „דינסט-מויד"

טרויעריגע פּראָצעסן פון אַ לינקען ראָמאַן.

(ג) אַ צובראָכענע, מיט אַ שווער געמוט און צוויי קליינע קינדער ביי דער האַנט דערצעהלט אונז די יונגע פרוי רייזל פּערעפּערג (פּעפּער-גאַס 14) וועגען איהר אומגליק.

מיט 8 יאָהר צוריק האָט זי אין לאָדז חתונה געהאַט מיט'ן שטויבען-מאָלער אברהם יצחק און דאָס פּאָר פאָלק האָט געלעבט נישקשה'דיג און אויך נישט שלעכט זיך מפרנס געווען. אין אַ יאָהר אַרום האָט זי מיט מזל געבוירן אַ קינד, שפּעטער איז געקומען אַ צווייט קינד. און דאָס לעבען איז ווי עס איז געווען צופרידען.

דעם אַנהויב פון פאָריגען ווינטער איז דער יונגער בעל-הבית'ל פּלוצלינג געוואָרן נאָך אַן אַנדערער; דער קאָפּ איז איהם איינגעצוויגן פערדרעהט געוואָרן: ער האָט שוין ווענדער אַלעמאָל געגעבן אויף די קינדער, נישט געדאַנק'ט פאַר פּרנסה. עס איז אַזוי ווייט דערגאַנגען, אַז ער האָט אַנגעהויבן שלאָגן דאָס ווייב.

די אָרימע פרוי האָט נישט געקאָנט פערשטעהן, וואָס מיט איהר טוט זיך געשעהן. מיט 5 וואָכן צוריק האָט דער „תכשיט" פּלוצלינג ערגעץ פערשוואונדן. די פרוי און האָט צום ערשטן מאָל מען דאָס בוסטל וועש, אַלע מלבושים, ... פון ... צוזאַמען מיט איהר ... 22. ער האָט אַרומשפּאַצירט מיט איהר האַלבע נעכט, אויסגעגעבן אויף איהר זיין גאַנץ פערדינסט און איינגערעדט דאָס ווייב מיט די קינדער געלאָזט אויף הפקר.

די ווייטערדיגע חקירה ודרישה האָט דערוויזן, אַז דער תכשיט איז אַוועק צוזאַמען מיט זיין געליבטער קיין ראַדאָם און דאָרט וואוינט ער ביי איהר מאמען, זייענדיג בעשעפטיגט ביי די האַרמאָניע קאַפּעליוזניצע-אַרבייטען. עס מעגליך וואָר זאָל ער שוין חתונה האָבן מיט דער נייער כלה, לאָמיר לאַדזש דערווייל זיך נאָר אַרום זיין לעבעדיגע אלמנה מיט לעבעדיגע יתומים'לעך.

צום אומגליק — וויינט די פרוי — האָט זיך איצט אַנגעשטעלט מיין אַרבייט אין דער פאַבריק, וואו ל'בין געווען אַ טרייבערין, און ל'גיה אויס מיט די קינדער פון הונגער.

איינהייטליכע ליסטע צו די שטאָט-ראַט וואַהלען אין רודאַ-פּאַביאַניץ.

יודישע קאַנדידאַטען ווערען אָהן שום סבה געפּסל'ט.

(:) דעם 29. ד. ח. קומען פאָר שטאָט-ראַט-וואַהלען אין רודאַ-פּאַביאַניץ. ביז איצט האָבן דאָרט די קרוב 200 שטענדיגע יודישע איינוואוינער נישט געהאַט קיין איין יודישען ראַטמאַן. צו די איצטיגע וואַהלען איז אַ דאַנק דער איניציאַטיוו פון ה' יעקב צופּרים אונטערגענומען געוואָרן אַן אַקציע צו שאַפן אַ פאַראייניגטע יודישע ליסטע.

ווי מיר דערוויסן זיך, מאַכט אָבער די אָרטיגע מאַכט גרויסע שוועריגקייטן די יודישע וואַהל-בעמיהונגען. אַזוי איז געפּסל'ט געוואָרן דער ה' צופּרים, אַ הויז-ווירט, וואָס וואוינט שוין אין רודאַ 8 יאָהר.

Dr. JÓZEF LIEBESKIND
MARJENBAD,
Dom Hungarja.

טעלעפאָן-אַבאָנענטן פּראָטעסטירען ביים וויצע-פּרעמיער באַרטעל געגען „לימשניקעס".

געזעלשאַפט „פּאַסט" ווערט אַנגעקלאָגט צום העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל.

(§) נישט קוקענדיג אויף די ענערגישע פּראָטעסטען געגען איינפיהרען די טעלעפאָן-לימשניקעס, זאָל די טעג אַרויס אַ פעראָרדנונג איינצופיהרען פון 1. יולי אָן די לימשניקעס אין וואַרשע, אַזוי אויך אין לאָדז.

אַ דעלעגאַציע פון פאַראיין פון טעלעפאָן-אַבאָנענטן האָט זיך דערום געווענדט צום וויצע-פּרעמיער באַרטעל און צום פּאָסט-מיניסטער מיערזשינסקי מיט אַ פּראָטעסט געגען די אַפּעטיטן פון „פּאַסט". די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזן, אַז אין שטאָט האַלט, וואו די לימשניקעס זענען שוין געווען איינגעפיהרט, האָט מען זיי סקאַסירט. די דעלעגאַציע האָט אויך אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז אויב די לימשניקעס וועלען פאָרט איינגעפיהרט ווערען, וועט דער פאַראיין אַרויסטראָגן אַן אַנקלאַגע צום העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל געגען דער „פּאַסט".

אמעריקא דאס לאנד פון דער צוקונפט פאר יודען.

(ענדע פון זייט 3.)

רער א גוטען יודיש.

עס איז אָבער דאָך פאַראַן א בפועל־מנג אויפצוהאַלטען יודיש. עס זײַנען דאָ פיל צענדליגער יודישע שולען, וועלכע ווערען געשטיצט פונם „שלום־עליכם־פאָלקס־אוניווערזיטעט", פון „אַרבײַטער־רינג" און פון „נאַציאָנאַלען אַרבײַטער פערבאַנד" און וואו מען לערנט אין יודיש.

די יודישע פרעסע געפינט זיך אין א בליהענדען צושטאַנד און האָט הונדערטער טויזענדער לעזער.

— די לאַגע פון יודישען אַרבײַטער אין אַמעריקא, זאָגט ה' דינגאָלד, איז נישט גאָר קיין גוטע. דער יודישער אַרבײַטער ווערט אויך אַרויסגעשטויסען פון די הויפּט־צווייגען פון דער אינדוסטריע, ווי אײַזענפאַבריקען, באַהנען א. ד. גל. און דאָרט, וואו ער איז בעשעפטיגט — ווערט געאַרבײַט אינגאַנצען 30 — 32 וואָכען אין יאָהר, אַזוי אז ער איז געצוואונגען צו זוכען זײַטיגע פרנסות, כדי צו קענען מאַכען א לעבען.

— חוץ דעם, זאָגען די יודישע אַרבײַטער קאָנצענטרירט אין די גרויסע שטעט און לעצטענס האָבען זיך פיל פאַבריקען בענומען אַרויסציהען צוליב'ן יקרות אויף דירות אין די קלײנע שטעטלעך, וואו די יודישע בעפעלקערונג איז קלײן, צו דעם אַלעמען קומען נאָך צו די שרעקליכע רעסטריקציעס אין דער אַרבײַטער־בעוועגונג. וואָס רואינירען די פּרעזידענטס פּראָמפּס. פּעראײַניגען און צובערכען די סאָלידאַריטעט צווישען די יודישע אַרבײַטער.

— פיל בעסער איז די לאַגע פון יודישען סוחר און קרעמער, וועלכער האָט זיך ערוואָרבען א שעהנעם קאַפּיטאַל — אָפט פון א סך מיליאָנען. אָבער עס הויבען זיך שוין אָן צו בעווײַזען סימנים פון ירידה אויך אינם יודישען מסחר.

א סך יודישע סוחרים ווערען רואינירט אין דער ספּעקולאַציע, וואָס האָט לעצטענס אָנגענומען שטאַרקע פאָרמען און ס'איז פאַרגעקומען אַפילו א רײַה זעלבסטמאָרדען צווישען יודישע געשעפטסלײַט.

דאָס שטערט אָבער נישט, אז צווישען די יודישע האַנדעלס־לײַט זאָל געזאַמעלט ווערען יעהרליך 15 — 20 מיליאָן דאָלאַר פאַר פערשידענע הילפס־צוועקען, נישט געקוקט אויפען שוואַכען נאַציאָנאַליזם פון די רײַכערע קרײַזען.

— דער שטאַרקסטער און אײַנפלוסרײַכסטער אָרדען אין אַמעריקא איז בלי שום ספק דער „אַרבײַטער־רינג", וועלכער האָט א גרויסע צאָהל מיטגלידער און פיהרט א ברײַטע קולטורעלע און וואוילטעטיגע אַרבײַט. ער האָט געגרינדעט א רײַה יודישע שולען, זומער־וואוינונגען פאַר קינדער א. א. וו. די הצלחה פון „אַרבײַטער־רינג" איז, וואָס צו איהם קען געהערען יעדער, וואָס בענוצט זיך נישט מיט פרעמדער אַרבײַט.

און וואָס איז זיך מתחייב נישט צו שטיצען פאַר קײן קאַפּיטאַליסטישען קאַנדידאַט צום קאָנגרעס. הגם ער איז אָפיציעל סאָציאַליסטיש — געהערען צו איהם פיל ציוניסטען און פּשוט־יודען — אַפילו אָרטאָדאָקסען און חסידים. דערפאַר איז ער רײַך אין מיטגלידער און טעטיג אויף א סך געזעלשאַפטליכע געביטען. דער גאַסט איז גאַנץ אָפּטימיסטיש געשטימט וועגען די אויסזיכטען פון די אַמעריקאַנער יודען. ער האַלט אַמעריקא פאַר דעם לאַנד פון דער יודישער צוקונפט. דאָרט איז דאָ גענוג פּלאַץ פאַר אַלעמען און מיט דער צײַט, רעכענט דער רעדאַקטאָר פון ניו־יאָרקער „טאָג", וועט זיך אַהין אַריבערפּעקלען די מערהײַט פון יודישען פאָלק.

א 9־חדשים'דיג קינד פאַר'ן געריכט.

(ו) ד. 15. פ. ח. איז דער פעלדשער סאָלאָמאָנאָוויטש אַרויסגערופען געוואָרען צו א געוויסער פרוי פּאָלאָמאַנאָוויטש. דער פעלדשער האָט אונטערזוכט די קראַנקע און איז אַוועקגעגאַנגען.

אין זעלבען מאָמענט איז א צווייטער אײַנוואוינער, משה צאַלי, צוגעפאַלען צום פעלדשער מיט א 9־חדשים'דיג קינד, וואָס האָט זיך אויסגעדרעהט א הענטעל. דער פעלדשער האָט אָבגעשיקט ה' צאַלי'ן צו א דאָקטאָר און נישט געוואָלט בעצאָהלט פאַר'ן וויזיט. א כירורג האָט נישט געקענט פעסטשטעלען, וואָס דעם קינד איז, אָבער דער פאָטער האָט דאָן געשריגען, אז דאָס הענטעל האָט צובראָכען דעם קינד דער פעלדשער.

דער ענין האָט אָנגעשטאַרט אין געריכט. אין געריכט איז אויך געווען דאָס 9־חדשים'דיגע קינד. דאָס געריכט האָט דעם פעלדשער פרײַגעשפּראָכען.

רעדאַקטאָר פון א יודיש וואָכענבלאַט שמד'ט זיך.

(ענדע פון זייט 4.)

ער האָט זיך דאָ מגייר געווען, האָט געביטען זײַן נאָמען אויף אברהם גודמאַן און איז פאַרבליבען אין דער ישיבה, צו לערנען גאָט'ס תורה. אָנגעלערנט דאָ עטליכע יאָהר און צוגעגרייט זיך צום עול תורה, האָט ער אָנגעהויבען פּראָבירען אויך וועגען דעם עול דרך־ארץ. ער האָט א שידוך געמאַכט מיט דער טאָכטער פון א זעהר פרומען יוד און וואויזען, מיט דער 18־יעהריגער מיידעל עסטעל שוואַרץ. אַגומעלט איז אויך פאַרגעקומען די חתונה, פון וועלכער די וואויצענער קהלה האָט אויסגעגעבען די כתובה. צו דער חתונה פון איהר אויסגעקומענעם זוהן איז אויך געקומען פון פילאַדעלפיע, זײַן קריסטליכע מוטער און זײַנע פיר קריסטליכע ברידער. דער חתן האָט זיך מיט זײַן קריסטליכער משפחה שטאַרק משמח געווען, און ער האָט זיך נאָכ'ן חתן־מאָל אויסגעשטעלט דאָס הארץ וועגען זײַן פאַרגאַנגענהײַט און וועגען זײַן משפחה, פאַר א גאַסט, א ישראליט.

ער האָט דערצעהלט, אז קײן אַנטיסעמיט איז ער קײנמאָל נישט געווען, פונקט אַזוי ווי זײַנע ברידער זײַנען נישט קײן אַנטיסעמיטען.

מגייר געווען האָט ער זיך צוליב אַנ'־אינטעלעקטועלער איבערלעבעניש, און פון דעם טאָג אָן, אין וועלכען ער איז אויפגענומען געוואָרען צום יודענטום, לעבט ער אינגאַנצען לויט דער אור־אַלטער יודישער רעליגיע, און זײַן דענקען איז אינגאַנצען דורכגעזעפט מיט די שײנע־שווערע אויפגאַבען פון דעם יודענטום.

קופאָן № 92
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פון'ם דאָזיגען קופאָן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי־קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג היינט, מיטוואָך, ד. 22. יוני פון 8—9 אָוו.

פאַדערט איבעראַל
נאָר פּאַטענטירטע
פעלד־בעטען
פּראָדוקטען פון דער פאַבריק־מאַרקע
Pálmà-Patent
פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאַגער אין א גרויסען אויסוואַהל: ניקעל־בעטען, קינדער־בעטען, אָטאָמאַנען, מינדער־וועלער, הויכע קינדער־בענקלעך, שעזלאָנגען און געבעטע מאַטראַצען.
ביליגסטע פּרײַזען! רעעלסטע בעהאַנדלונג!
לאָדז, פּילנאַצנאַ 24, טעל. 31-85.

Ogłoszenie.

W związku z planami regulacyjnemi miasta Magistrat m. Łodzi uprzedza obywateli miasta, pragnących nabyć place pod budowę, że przed nabyciem placów lub gromadzeniem materjałów do budowy na własnym placu, należy się zwrócić piśmiennie do Wydziału Budownictwa Magistratu m. Łodzi z zapytaniem, czy projektowane do nabycia place pozostaną placami budowlanemi, czy też przewidziane są pod regulację ulic.

Łódź, dnia 30 maja 1927 roku.

Magistrat m. Łodzi.

שוין דערשינען:
בריוו פון דער מאַמע פון דער יודישער בינע
אסתר רחל קאַמינסקא
מיט אַרײַנפיר און באַמערקונגען פון מאַרק טורקאָוו.
דאָס בוך אַנטהאַלט 73 בריוו, וואָס די גרויסע יודישע קינסטלערין האָט געשריבען צו: יעקב דינעזאָן, מענדל עלקין, פּאָולא און נח פּרילוצקי, אברהם יצחק קאַמינסקי, רעגינע קאַמינסקא, אידא קאַמינסקא, יוסף קאַמינסקי, זיגמונד טורקאָוו, יאָנאַס טורקאָוו א. א.
10 דרוק־בויגן, 5 בילדער. פּראַכט־אויסגאַבע.
— פּרײַז 3.75 זל. —
מיט באַשטעלונגען זיך ווענדן:
Kooperatywa „Bycher" Warszawa, Nalewki 2-a

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY
F. MOTYL, Łódź (Majster Cechowy)
Zawadzka 19 — telef. 55-42
Firma egzystuje od roku 1895.
אויספיהרונג פון זעמטליכע שלאָסער און מעכאַנישע אויסאַרבעטונגען, זאָוי פּרעסען און פּאַרמיר־אײַזען, צענטריפוגען און פאַרבער־קעסעל, ווי אויך זעמטליכע מאַשין־רעפּאַראַטורען.
ספּעציאַליטעט: אויסלענדישע שווײַסונג אויך שנײַדונג פאַר אַלע מעטאַלען אונטער גאַראַנטיע.

וואָרנונג.
Stefan Czapski
איז געוואָרען דערהײַמערט פון אונזער פירמע ד. 11 ד. ח. און ער איז נישט בערעכטיגט אײַנצוקאַסירען אונזערע חובות, ווי אויך צו ערלעדיגען וועלכע עס איז אַנדערע ענינים.
„URBIN" Zakł. Chem. Przem.
צעטשלונג אין לאָדז, פּיעטריק. 69.

דאַנקזאַגונג.
איך דאַנק די ה"ה ביאַלער און ווײַנטרעטער, אינהאַבער פון פּענסיאָנאַט אין סטאַרניעצקע־גורא פאַר זייער גוטער בעהאַנדלונג. לאַנג וועט מיר בלײַבען אין זכרון די פאַר וואָכען, וואָס איך האָב אַזוי גוט מיט זיי פאַרבראַכט אין דער עליטע־געזעלשאַפט און זיך שעהן ערהאָלט.
מ. לאַנדאַ.

פאַר 3 זל., עלעקטריש־ליכט אין שטוב
קען יעדער בעקומען אויסצוצאָלען וועכענטליך פאַר יעדען פ.
פ. לעווין,
קאָנסטאַנטינער 58,
פּראָנט־בעה־לב.
נעם. עלעקטרישע לאָמפּען און גאַז־שאָפּעס מיט 25% ביליגער פון צעניג.
קאָנצעסירט דורך דער לאָדזער עלעקטראַניק.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביורא פּיעטריקאַווער 17? ואמרת אליו, זאָלסט דו איהם זאָגען, אז אין דעם ביורא פּיעטריקאַווער 17, דורכגאַנג (זאַכאָדניאַ 52) ווערט לויט'ן אויסטאַוש בעקוועם ערלעדיגט אַלערליי ביטעס, קלאַוזולעס, בעזוכסטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, קאַסאַציעס, אַדמיניסטראַציעס, רעקורסען — וועגען קאָנצעסיעס, פּאַטענט און קאָמיסאַר.־ושאָנדזי, פּיטשאָ אין אַלע פּאָליציי־בעצירקען, שטוטפּוט־אַקטען, טעסטאַמענטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַציזינעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
שנעל, רעעל און ביליג!
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ רעכטסקאָנסולענט
פּיעטריקאַווער 17, זאַכאָדניאַ 52.

קוואַליפיצירטע פּאַקערינס
צו פאַרמעלען ווערען געזוכט.
צו־מעלדען זיך „מעטריא" פאַבריקא № 50

Dr. I. Aizner
צוריקגעקעהרט
נאַרוטאָוויטשאַ 6.

דאַנקזאַגונג.
דערמיט דריק איך אויס מײַן הערצליכען דאַנק דעם ה' ד"ר ז. אַראַנזאָן פאַר דער געלונגענע אָפּעראַציע און פאַר די זעהר גוטע בעהאַנדלונג פון מײַן פרוי, וועלכע איז שוועהר קראַנק געווען און א דאַנק זײַן מיה, איז זי פאָלקאָם געזונד. איך ווינש איהם ווײַטער ערפאָלג אין זײַן אַרבײַט.
מיט אַכטונג ם ברוין און פרוי.

פרעגט נישט ווענעז „Cosmopolis"
די יעניגע, וועלכע האָבען בענוצט נאָר דאָס אײנע מיטעל, נאָר פרעגט די, וועלכע האָבען בענוצט א ל ע מיטלען און זיי וועלען אײַך זאָגען, אז דאָס ערפאָלגרײַכסטע פון זיי, דאָס אָנגענעהמסטע אין דער אָנווענדונג און דאָס ווירקזאַמסטע איז נאָר
COSMOPOLIS
וועלכע פלעגט מיט ערפאָלג און בעהאַלט אויסגעצייכנעט די פרישקייט פון פּנים, הענד און קערפּער.
קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין קרעם. קאָסמאָפּאָליס דאָס איז נישט קיין פּודער צום פּנים.
קאָסמאָפּאָליס איז א גאַנץ נײַע און ביז אַהער נאָך נישט געהערטע זאַך.
הויפּט־סקלאַד אויף פּוילען: Roman Włodarski, Warszawa, Lubeckiego 5
צו בעקומען אין די אַפּטייקען, אַפּטייק־סקלאַדען און פּאַרפומעריעס. פּרײַז זל. 2.50 פאַר א שטיק. אין פאַל וואָס מען בעקומט נישט דאָרט מען זיך ווענדען צום הויפּט־סקלאַד פאַר פּוילען. אויסלאַנדישע הערט צונעשיקט נאָכ'ן בעקומען פאַראויס זל. 2.75 אָדער 3.25 פאַר נאָכנאַמע.
היט זיך פאַר פעלשונגען!
פּערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערט געוואונשען.

לעזט
— דעם —
לאָדזשער
טאַגעבלאַט.

OGŁOSZENIE.

Komenda Policji Państwowej m. Łodzi niniejszym podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 21 b. m. w tejże Komendzie została skasowana wewnętrzna stacja telefoniczna, oraz, że założone zostały bezpośrednie połączenia telefoniczne z poszczególnymi wydziałami podległymi Komendzie P.P. m. Łodzi według następującego wykazu:

16-69—Komendant Policji Państwowej m. Łodzi.
16-92—Zastępca Komendanta.
16-68—Oficerowie inspekcyjni.
16-72—Dział I Personel. Administrac.
16-74—Dział II Gospodarczy.
16-71) Dyżurny Oficer czynny w dnie powszednie od godz. 15 do
16-91) 8 rano dnia następnego, w dnie świąteczne przez całą dobę.
54-54—Kierownik Wydziału Śledczego.
55-12—Kancelarja Wydziału Śledczego.
54-30—Kierownik I Brygady Wydz. Śledczego (kradzieżowa).
54-32—Kierownik II Brygady Wydz. Śledczego (lotna)
54-33—Kierownik III Brygady Wydz. Śledczego (fałszerstw).
55-19—Kierownik IV Brygady Wydz. Śledczego (obyczajowej).
54-31—Kierownik V Brygady Wydz. Śledczego (przest. antypaństwowe).
54-34—Zast. Kierowniki V Brygady Wydz. Śledczego,

UWAGA: Pozostałe numery telefonów w poszczególnych Komisarjatach, Rezerwie Konnej i Pieszej, Posterunkach Kolejowych, oraz w prywatnych mieszkaniach oficerów policji—bez zmian.

7־קל. קאָאָבעו־שולע
פון ש. שולדענרייך
29 פּאַלודניאָווא 29
שילער אָנמעלדונגען (פון 5½ ביז 14 יאָהר) אין אַלע קלאַסען ווערען אָנגענומען טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אָוונד.
באַמערקונג: צום נײַעם שול־יאָהר ווערען אײַנגעאָרדנעט קורסען ספּעציעל פאַר יודישע לימודים פאַר שילער, וואָס בעזוכען די פאָלקס־שולען אָדער גימנאַזיום'ס
2532

וויכטיג פאַר דאַמען!!!
מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען־הוטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די פעלטסטע הוטע איבעראַרבײַט איך אויף געבעליך
נאָר פאַר 2.50 זל.
נע. גאַרטנער די אַדרעסע:
38 זאַמענהאָף 38
אין הויף, 2־טען שטאָק, לינקס פּאַרטער.
ווערען געמאַכט זײַדענע שירעמען מיט זײַדענע אויף פּיל־היטען אין אַלע פאַרבען און פאַסאָנען
נאָר פאַר 7 בעם.
אויספיהרונג זל. „TOBA"

אַבאָנאַמענטס־פּרײַז: פאַר א חודש אין פּוילען 5 זל., אין פּראָווינץ און בעלגיען 20 — פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 — דאָלאַר.
אַנאָנסען־פּרײַז: פאַר א מילימעטער־שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר., פּרײַטאָג 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פּרײַטאָג 60 גר., נאָכ'ן טעקסט 12 גר., פּרײַטאָג 18 גר. פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טײַערער. אויסער דער שטאָט — מיט 50% טײַערער. פון די פּרײַזען ווערען ניט אָרגעגעבען קײן ראַבאַט.

Redaktor-wydawdca E. Hamburski.

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 16.